

Analýza spolupráce rodiny a Základní školy Zlín, Okružní 4685

Eva Králíková

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do její skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je založená na spolupráci rodiny a základní školy v současné době. Škola a rodina jsou odlišné instituce, které se ovšem výrazně podílí na výchově dítěte a je nutné, aby spolu dobře kooperovaly. Pokud jedna z institucí přestane fungovat, znamená to, že výchova dítěte je vážně ohrožena. Cílem bakalářské práce je na základě analýzy zjistit současnou úroveň, na které se nachází spolupráce Základní školy Okružní 4685, Zlín a rodiči zdejších žáků. Na základě údajů analýzy práce navrhuje i možná řešení vedoucí ke zlepšení spolupráce.

Klíčová slova: osobnost dítěte, škola, rodiče, rodina, spolupráce rodiny a školy, pedagog, výchova, komunikace

ABSTRACT

This Bachelors thesis is based on co-operation between primary school and family at the present. There are many differences between school and family however both of them have very important influence on child's development so the co-operation is necessary. If one of them stops work then it's mean that the education of child will be seriously threatened. The objective of this work is analysis of current level of co-operation between Základní škola Okružní 4685, Zlín and the pupils' parents. Output data of analysis are the basis for the design of possible solutions to improve co-operation.

Keywords: personality of child, school, parents, family, school and family cooperation, teacher, education, communication

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Jarmile Šťastné za odborné vedení a cenné rady, které mi poskytovala.

Mé poděkování patří také vedení základní školy za jeho ochotu. Také bych chtěla poděkovat všem rodičům a učitelům za trpělivost při vyplňování dotazníků.

Hlavně bych chtěla poděkovat své rodině, protože bez její podpory by má bakalářská práce nevznikla. Zvláštní poděkování patří mému manželi, který mi byl neskutečnou oporou v těžkých chvílích.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 OSOBNOST DÍTĚTE	13
1.1 ŠKOLNÍ VĚK DÍTĚTE	13
1.1.1 Mladší školní věk	14
1.1.2 Starší školní věk	15
2 RODINA	18
2.1 FUNKCE RODINY	19
2.2 ROLE RODIČŮ VE VZTAHU KE ŠKOLE.....	20
3 ŠKOLA	22
3.1 FUNKCE ŠKOLY.....	23
4 SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	24
4.1 HISTORIE ZAPOJOVÁNÍ RODIČŮ DO ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROCESU.....	24
4.2 MODELY VZTAHŮ MEZI RODINAMI A ŠKOLAMI.....	25
4.3 KOMUNIKACE JAKO ZÁKLAD SPOLUPRÁCE MEZI RODINOU A ŠKOLOU	26
4.3.1 Třídní schůzky.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	29
5.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	29
5.2 VÝZKUMNÉ CÍLE.....	29
5.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	29
5.4 VÝZKUMNÉ METODY	30
5.5 VÝBĚR RESPONDENTŮ	30
5.6 POPIS REALIZACE VÝZKUMU.....	31
5.7 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	31
6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	32
6.1 ANALÝZA DOTAZNÍKU PRO RODIČE	32
6.2 ANALÝZA DOTAZNÍKU PRO PEDAGOGY.....	51
6.2.1 Charakteristika respondentů.....	51
6.2.2 Otázky na spolupráci	52
6.3 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	58

SEZNAM OBRÁZKŮ	59
SEZNAM TABULEK.....	60
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

ÚVOD

Narozením dítěte se všechno mění. Velká změna nastává pro rodiče, ale hlavně dítě se musí všechno naučit a k tomu mu pomáhá především rodina a později i školní instituce. Dítě potřebuje cítit jistotu a bezpečí domova a to mu dávají rodiče. Do tří let je tedy zcela závislé na rodičích a je důležité, aby si rodiče a děti vytvořili mez sebou láskyplné pouto.

Ve třech letech většina dětí začíná chodit do mateřské školy. Znamená to pro ně první zkoušku, kdy jsou několik hodin bez rodičů. Starají se tam o ně paní učitelky a děti je musí respektovat. Důležitá je zde socializace, děti se mezi sebou navzájem seznamují, hrají si spolu, jí spolu a učí se tak být ve větší společnosti.

Po mateřské škole nastupují na základní školu. Nástup do první třídy je významným mezníkem v životě dítěte. Nejen, že se musí soustředit a naučit se spoustu nových věcí ve škole, ale také mu přibývá hodně povinností na doma. Psát úkoly, chystat si věci na další školní den, opakovat si školní látku. Tohle všechno by měl malý školák zvládat a je zde velice důležité, aby na to všechno nebyl sám a cítil, že rodiče mu pomohou, když si s něčím nebude vědět rady. Nyní je na místě, aby spolu také rodina a škola komunikovala a usnadnila dítěti adaptaci na školní prostředí.

Ve své bakalářské práci se zabývám tématem spolupráce rodiny a základní školy. Zaměřila jsem se na pátou třídu na prvním stupni. Po páté třídě dítě nastupuje na druhý stupeň, kde zažije zcela jiný režim, než na který byl zvyklý na prvním stupni. Právě proto jsem se soustředila právě na pátou třídu.

V teoretické části se zabývám vysvětlením pojmů, jako je rodina, osobnost dítěte, škola a spolupráce rodiny a školy. Podrobněji se zabývám funkcemi rodiny a osobností dítěte. Největší a stěžejní část je tvořena spoluprací rodiny a školy, kde popisují historii spolupráce a modely vztahů mezi rodinou a školou.

Praktická část se zaměřuje na výzkum, jehož cílem je zjistit, jakými způsoby spolu rodina a škola spolupracuje. Výzkum se zaměřuje na pátý ročník, protože si myslím, že je důležitým pro přípravu dětí na druhý stupeň, kde je forma výuky zcela odlišná od stupně prvního. Dílčím cílem výzkumu je zjistit, zda se matka i otec podílí na spolupráci nebo zda převažuje zájem jenom ze strany jednoho rodiče. Dále zkoumám, zda se rodiče zapojují do aktivit pořádaných školou. Zajímá mě, jestli o ně mají zájem a také zda se jich aktivně účastní.

Je velmi důležité, aby rodina a škola mezi sebou komunikovala a aby spolupráce mezi oběma institucemi byla co nejlepší. Pro dítě je velmi důležité, aby cítilo oporu z obou stran. Měly by mu poskytnout radu, pomocnou ruku a povzbudit ho na složité cestě životem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OSOBNOST DÍTĚTE

Celá bakalářská práce pojednává o dětech. Děti jsou hlavním pilířem v systému školství a hlavně kvůli nim je spolupráce rodiny a školy tak důležitá. Proto bych chtěla nejdřív vymezit pojem osobnost dítěte.

Podle Úmluvy o právech dítěte se dítětem rozumí: „každá lidská bytost mladší osmnáct let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve [online].[cit. 2012-04-30].”

Osobnost potom chápeme jako určitou soustavu, komplexní, vzájemně propojený systém rysů a vlastností, poměrně a relativně stálých, obecných a základních, které jsou vnitřními předpoklady chování a duševní činnosti člověka. Jedná se o celek neopakovatelný a pro danou osobnost jedinečný a charakteristický (Grecmanová, 2002, s. 40).

Je nezbytné si také vymezit stádia dětství, protože podrobněji se jimi, respektive školním věkem dítěte budu věnovat v podkapitolách. Podle Heluse dětský věk a dospívání můžeme rozdělit do následujících stádií:

- Prenatální vývojové (období od vzniku plodu až po narození dítěte)
- Kojenecké (První rok života dítěte)
- Batolecí (1-3 roky dítěte)
- Předškolního věku dítěte (3-6 let)
- Mladšího školního věku (6-11let)
- Pubescence= střední školní věk
- Adolescence (Helus, 2004, s. 197- 217)

Abychom porozuměli vývoji dítěte v období školních let, rozdělíme si a vysvětlíme stádia tohoto období. Každému stádiu se budu věnovat zvlášť v každé podkapitole.

1.1 Školní věk dítěte

Školní období znamená pro dítě období velkých změn. Musí se adaptovat na školní prostředí, ve kterém bude trávit dlouho dobu. Záleží na rodině a škole, zda mu tuto adaptaci ulehčí. Dítě potřebuje být motivováno a cítit v obou institucích oporu.

„Školní věk je období od 6 let do ukončení základní školní docházky-to je do 14. až 15. roku dítěte.“ Období školního věku trvá 9 let. V tomhle období prochází dítě tělesným i duševním vývojem. Z důvodu rozdílné problematiky, kdy nemůžeme porovnávat problémy sedmiletého a čtrnáctiletého dítěte se tohle období dělí na mladší školní věk od 6 do 10 let a na starší školní věk od 10 do 14 let. Někdy se psychologové přiklánějí k rozdělení na mladší, střední a starší školní věk (Matějček a Pokorná, 1998, s. 77).

1.1.1 Mladší školní věk

Mladší školní věk začíná nástupem do první třídy a končí pátou třídou. První školní den je významným pro celou rodinu, ale hlavně pro samotného školáka. Nastává období povinností, úkolů a učení do školy. Nesmíme ovšem zapomínat na hru. I když chodí už do školy, má právo ještě na odpočinek v podobě hraní si.

„Období, které následuje po předškolních letech, je zvláště významné. Děti jsou ve fázi vývojové integrace (Allen a Marotz, 2005, s. 25)“. Začínají být čím dál více samostatnější, umí se samy obléct, umýt, najíst, vypravit se do školy. Záleží to ovšem na tom, jaké pravidla jsou v rodině zavedena. Nejdůležitějším úkolem pro děti v tomto věku je naučit se číst. Dítě má před sebou nelehký úkol. Kdy musí rozeznávat symbolické znaky a spojovat je se zvukovou podobou. Většina školáků ale čtení zvládne perfektně mezi 6. a 8. rokem (Allen a Marotz, 2005, s. 27).

V první třídě je důležitá pro dítě hra. Hra se podílí na sociálním vývoji dítěte. Dítě si hraním osvojuje všechny schopnosti. V tomhle věku si děti v kolektivu dobře hrají, především pokud skupina není moc početná. Děti touží po přátelství, chtějí se kamarádit a mít kamarády. Ovšem někdy mezi nimi dochází i k malým hádkám. Kamarády si nachází mezi vrstevníky ze sousedství nebo ze školy. Přátelství uzavírají rychle a snadno, ovšem málokdy vztahy z této doby jsou trvalejšího rázu, většinou také rychle skončí (Allen a Marotz, 2005, s. 45).

V prvních letech školní docházky mívají děti často velkou chuť se učit, dělat vše správně. Ovšem někdy si toho naloží moc a pak jsou zklamané, že se jim daná věc nepodařila podle jejich představ. V této chvíli je nutné, aby rodiče dítě ujistili, že už tak dělají velké pokroky a nemusí mít hned všechno napoprvé a bez chyby. Děti začínají v první třídě soustavně pracovat, dosud si převážně hrály. Dokážou se soustředit na jednu věc 10 minut. Dítě v tomhle období dokáže rozlišit důležité a méně důležité věci. Většinu dětí to ve škole

v prvních letech baví a snaží se, aby se dobře cítily s kamarády, učiteli a rodiči (Matějček a Pokorná, 1998, s. 79).

„Začíná se také rozvíjet úmyslné zapamatování. Do doby školního věku si dítě pamatovalo věci opakováním. Nyní se učí pamatovat to, co je třeba. Začíná převládat paměť logická nad mechanickou (Matějček a Pokorná, 1998, s. 80)“.

Děti začínají být také kritičtější ke svému výkonu a nejsou ještě zdaleka tak samostatní v uvažování. Opakují často chování vrstevníků. Postupně je ale dítě méně závislé na vzorech z okolí a ve středním školním věku je již zcela samostatnou osobností (Matějček a Pokorná, 1998, s. 81).

Většina rodičů chápe význam vzdělání a spolupracuje se školou podle svých možností a často jsou ochotni obětovat čas i peníze pro správný rozvoj svých dětí. Často se ale stává, že rodiče jsou až přehnaně ctižádostiví a požadují po svých dětech extrémní výkony, které mnohdy nejsou schopny jejich děti dostat. Situace může skončit i frustrací dítěte, ztrátou sebevědomí a nechutí dále pokračovat v činnosti. Nejvíce se výborné výkony vyžadují při sportovních aktivitách, rodiče chtějí, aby právě jejich dítě vyhrávalo všechny závody, a již se nedívají na zdraví a psychickou pohodu dítěte. Tenhle způsob může být až nebezpečný a není zde vyloučeno ohrožení na zdraví dítěte. Velmi často přichází i duševní poruchy, které musí odstranit psychologové a dětské psychiatry. Duševní námaha sebou přináší často i tělesné příznaky a je tedy nutné podstoupit i nemocniční vyšetření, což pro dítě nebývá příjemné. Vůbec nejlepší pro dítě je předcházet těmto nepříjemnostem. Dítě nepřepínat, nenutit ho do aktivit, které dělá nerad a hlavně neočekávat nadprůměrné výkony, když je na první pohled zjevné, že dítě těmhle výkonům nestačí.

1.1.2 Starší školní věk

V tomhle období navštěvují děti druhý stupeň na základní škole a kolem toho 15. roku se připravují na další etapu svého života a to na střední školu. Provází je první lásky, hormonální změny a myslím si, že tohle období je pro ně hodně těžké. Snaží se také zapadnout mezi vrstevníky a mnohdy je to velmi těžké, zvláště když nepochází z dobře situované rodiny.

Starší školní věk se uvádí od 10. do 15. roku dítěte. Dítě prochází velkými tělesnými změnami a také psychickým vývojem. Sexuální vývoj je zcela typický pro jedince toho-

to období. Celkově se proces nazývá dospívání. V tomhle období se dítě nyní osvobozuje z vázanosti na konkrétní zkušenosti, ale dovede vytvářet teorie. Najednou zobecňuje pozorované jevy. Nyní jsou před vrcholem vývoje jejich inteligence (Matějček a Pokorná, 1998, s. 143).

Dítě v tomhle věku dokáže hodnotit určité věci, také ale velmi často kritizuje. Často si myslí, že jedině jeho názor je ten správný a mnohdy se ukvapeně pouští do různých situací. V takovém případě musíme nechat dítě, aby si vše vyzkoušelo samo, když výsledek třeba nedopadne dle jeho očekávání. Chybou ve výchově je zesměšňovat jeho nápady, potřebuje si vyřešit své věci samo bez pomoci rodičů. V pubertě dozrává důležitá lidská schopnost a tou je introspekce. Dítě se zaměřuje na své vlastní prožívání, hodnotí své city a myšlenky. Je unášeno vlastní realitou, můžeme se setkat s tím, že dítě se často dívá do neznáma, nereaguje na naše otázky. Všechno to souvisí právě s introspekci. Puberta je období prvních lásek, a tudíž se nemůžeme divit tomuto chování. Velmi často si také děti zhorší své známky, nedokážou se totiž soustředit na učení, jak tomu bylo doteď. Důležitější jsou pro něj vrstevníci a také jak už bylo řečeno první lásky, a tudíž zanedbávají školní povinnosti. Zde je nutné, aby rodiče trochu napomohli dítěti, aby se opět začalo soustředit i na školní věci (Matějček a Pokorná, 1998, s. 143).

Typické pro toto období je také časté střídání nálad, což se opět může odrazit ve škole v souvislosti s výsledky dítěte. Když se mu něco povede, je šťastné a motivuje ho to k dalším výkonům. Ovšem, když se mu něco nepovede, upadá do deprese a trvá delší chvíli, než se pokusí opět dosáhnout úspěchu.

Poslední oblastí, kterou bych se chtěla věnovat v rámci staršího školního období dítěte, jsou problémové oblasti jako drogy a mentální anorexie nebo bulimie. V pubertě jsou chlapci a děvčata velmi citliví a při nezdaru nebo nesplněných přání se vystavují často nepříjemným situacím. Mnohdy dívky z důvodu, kdy je odmítnou jejich vysnění chlapci, se mylně domnívají, že když budou štíhlejší, tak se o ně chlapec bude zajímat. Jedná se o velmi nebezpečnou věc, dívky si neuvědomují, že jim může jít i o zdraví a je nutné, aby jim v této situaci někdo pomohl. V první řadě se jedná o ohrožení zdraví dívek a je důležité takovým situacím vůbec předcházet. Dívky mohou mít problémy i v jiných oblastech jako jsou školní výsledky a vůbec psychická pohoda, která je velmi důležitá. Chlapci většinou řeší své problémy prostřednictvím zkoušení měkkých, často bohužel také tvrdých drog. Opět se jedná o ohrožení dítěte a také samozřejmě o zhoršení školních výsledků a celkové

psychiky. Píší o následujících problémech z toho důvodu, že se často vyskytují na školách a je důležité, aby právě v tomhle okamžiku spolu rodina a škola kooperovala a zamezila tak dalšímu negativnímu vývoji dítěte.

2 RODINA

Rodina představuje důležitou roli ve vztahu ke škole, kterou její dítě navštěvuje. Rodina by měla držet pohromadě a pomáhat dítěti s adaptací ve škole. Dítě, které nastupuje do školy, potřebuje psychickou podporu a jistotu, že když se mu něco nepovede, nebude nepřiměřeně káráno. Nejdříve uvedu několik definic pro upřesnění pojmu rodina. Každý autor vnímá rodinu odlišněji a je velice zajímavé pozorovat rozdíly v uvedených definicích.

"Rodina je primární neformální skupinou. Jedná se o nejvýznamnější primární skupinu díky vysoké míře intenzity. Její členové jsou spojeni institucionálně zakotveným svazkem manželství, pokrevnosti nebo adopce, kteří většinou bydlí společně. V rodině převažují důvěrné kontakty, společné zájmy, plánování do budoucnosti a cíle. Rodina by si měla vzájemně pomáhat a každá si vytváří vlastní neformální atmosféru, díky které si určují, kdo do ní patří a kdo ne (Knotová in Celá, 2006, s. 68)."

Psycholožka Lenka Šulová definuje rodinu jako soužití dvou jedinců opačného pohlaví a jejich dětí. Vše ostatní označuje jako rodinné alternativy, které však z hlediska společnosti i jedinců něco velmi podstatného nenaplňují a tedy nejsou skutečnou rodinou [online]. [cit. 2012-05-01] .

Stát definuje rodinu jako sociální jednotku, jejíž charakteristikou je soužití minimálně dvou generací (rodičů a dětí) a jejímž znakem je plnění určitých funkcí. Tyto funkce uvádím podle Dunovského níže [online]. [cit. 2012-05-01].

Nejvíce se ztotožňuji s definicí rodiny dle Knotové. Definici pojala velmi obsáhle, ale přitom zohlednila všechny aspekty a definice je srozumitelná všem generacím. Nejen, že definovala rodinu, ale popsala také cíle a zájmy, které by rodina měla mít. Uvádí, že by si rodina měla vzájemně pomáhat, a že každá rodina si určuje, kdo do ní bude patřit a kdo ne. Spousta lidí si bohužel své rodiny neváží a už vůbec si nepomáhají.

Dunovský stanovil následující čtyři pásma funkčnosti rodiny:

- Funkční rodina- nenarušená, schopná zajistit dítěti dobrý vývoj a budoucí prosperitu.
- Problémová rodina- s výskytem poruch některých funkcí. Rodina je ovšem schopna si tyto problémy vyřešit sama bez pomoci jiných a není tím tak ohrožen dobrý vývoj dítěte.

- Dysfunkční rodina- zde se vyskytují vážnější poruchy některých nebo všech funkcí, které bezprostředně ohrožují vývoj dítěte, a rodina není schopna sama tyto poruchy odstranit, je nutná pomoc odborníků.
- Afunkční rodina- poruchy jsou takového rozsahu a kvality, kdy ohrožují vývoj dítěte ba dokonce jeho existence a rodina přestává plnit svůj základní účel. Dochází k umístění dítěte do náhradní rodinné výchovy (Dunovský in Střelec, 2005, s. 114).

2.1 Funkce rodiny

Funkce rodiny jsou většinou chápány jako úkoly, které plní rodina jednak vůči svým příslušníkům, ale také ve vztahu ke společnosti.

Podle Řezáče rozlišujeme následující funkce:

- Ekonomicko-zabezpečovací.
- Biologicko-reprodukční.
- Odpočinek a regenerace tělesných a duševních sil.
- Emocionálně-ochranné.
- Výchovně-socializační vlivy rodiny (Střelec, 2005, s. 111-112).

Ekonomicko-zabezpečovací funkce zajišťuje finanční jistotu. Za ideální považujeme, když jsou oba rodiče produktivní a jsou schopni zajistit rodině základní potřeby a mají prostředky pro zdravý vývoj dítěte.

Biologicko – reprodukční funkce je významná z hlediska pokračování života rodiny. Biologicko-reprodukční funkce má na starosti reprodukci lidského rodu a zdravý vývoj členů rodiny, hlavně dětí.

Odpočinek a regenerace tělesných a duševních sil-velice důležitá funkce rodiny. Většinou se realizuje o víkendu po náročném pracovním týdnu. Rodiče i děti potřebují nabrat potřebné síly na další pracovní týden a hlavně mají na sebe dostatek času. Nakládají s volným časem podle svého uvážení, důležité je, že tráví čas spolu. Mnohdy v pracovním týdnu není prostor na odpočinek a regeneraci. Dle mého názoru se jedná o velice důležitou funkci rodiny a je třeba, aby spolu rodina komunikovala a trávila volný čas spolu aktivitami, které baví celou rodinu.

Emocionálně-ochranná funkce zajišťuje lásku a pocit bezpečí obou stran. Rodič chrání své dítě před špatnými vlivy a očekává od svého dítěte pochopení, úctu a lásku. Dítě je schopno vyplnit tato očekávání, když cítí plnou podporu a lásku od své rodiny. Jedná se o vzájemné citové propojení.

Výchovně-socializační vliv rodiny je nesmírně důležitý pro zdravý rozvoj dítěte. Socializaci dítěte považujeme za významný proces dítěte. Nejen, že socializace napomáhá zdravému vývoji dítěte, ale je důležitá pro celý život dítěte. Když se včas dítě nesocializuje, může mít v průběhu života velké problémy, co se týká začleňování do společnosti. Důležitost výchovného vlivu si myslím nemusím zdůrazňovat. Bez výchovy nelze zajistit správný morální vývoj jedince. Každé dítě potřebuje nejdříve vychovat, aby se z něho stal rozumný, morálně vyspělý dospělý člověk.

2.2 Role rodičů ve vztahu ke škole

Tato podkapitola je věnována rolím rodičů ve vztahu ke škole. Co se týká role rodičů, jedná se o konkrétní situace, jak se zapojují do dění ve škole a jak sami vnímají rodičovskou roli ve vztahu ke škole.

Rodiče jako klienti-zákazníci

„Klientský model rodičovských rolí vnáší do pohledu na rodiče dvě možné perspektivy: učitelé ve škole jsou odborníky na poskytování žádaných služeb a vědí nejlépe, jak dělat svou práci, jak získávat zákazníky a jak o ně pečovat, nebo rodiče jsou odborníky na výchovu vlastních dětí a proto vědí nejlépe, jaké služby školy a jaké přístupy mají požadovat.“ Hlavním mechanismem tohoto konceptu je, aby si rodiče mohli sami svobodně vybrat školu pro své dítě. Vzniká konkurence mezi školami, které chtějí nabízet nadstandardní služby. Od škol se očekává, že budou informovat rodiče o výsledcích žáků a také, že budou aktivně zapojovat rodiče do domácího učení dětí.

Rodiče jako partneři

Jedná se o rovnoprávný vztah mezi rodiči a učiteli. Učitelé se snaží potlačit svoji roli odborníků a spíše se zaměřují na spolupráci s rodiči. Snaží se proniknout do tajů výchovy, rodiče znají nejlépe své děti a tak předávají informace rodičům.

Rodiče jako občané

V průběhu devadesátých let se kromě zavedených přístupů objevují názory nové, které přisuzují ve vztahu ke školám roli občanů. Tento vztah je vymezován jako typický vztah mezi občany a státními institucemi, kdy rodiče uplatňují svá práva a své odpovědnosti vůči školám. (Rabušicová, 2004, s. 33-37)

Rodiče jako problém

Tento koncept vychází spíše z reality. Tuto skupinu rodičů můžeme rozdělit do tří základních podob. V první řadě je to skupina rodičů, které můžeme označit za „nezávislé“. Tato skupina rodičů udržuje se školou minimální kontakt. Se školou komunikují zřídka a spíše vzdáleně. Jde jim o blaho dítěte, ale chtějí se o něj postarat vlastními prostředky. Poskytují pro děti alternativní vzdělávání a různá doučování (Vincent in Rabušicová, 2004). Druhou skupinu můžeme označit jako rodiče „špatné“. Tito rodiče nemají zájem o vzdělávání jejich dětí. Většinou se ani neinformují o výsledcích dítěte, školní instituci ignorují a nepodporují. Jedná se o rodiny, které žijí na okraji společnosti, rodiče, kteří mají vlastní problém (alkoholici, workoholici apod.). Tito rodiče neplní dobře své rodičovské povinnosti a dítě se většinou cítí zmatené. Nálepku „špatný rodič“ může dostat i rodič, který nedokáže dát najevo zájem a ostýchá se zeptat na věci, které jsou mu nejasné (Mebus in Rabušicová, 2004). Třetí skupinou jsou rodiče, které literatura uvádí jako rodiče „snaživé“. Tito rodiče naopak se školou komunikují, chtějí získat informace o chování a vzdělání svých dětí, podílí se na domácí přípravě do školy. Mnohdy se ale může pedagogům zdát, že tak zpochybňují jejich odbornost. Učitelé se tak mohou cítit být ohroženi jako profesionálové. Rodiče se na dotazy důkladně připravují a zajímají se, až dá se říct přespříliš. Je potřeba zde zachovat odbornost pedagogům. Rodiče by měli být aktivní, ale s určitou mírou. Přílišná aktivita je navíc časově náročná, pedagog se tak nemůže dostatečně soustředit na svou práci (Cullingford, Thomas in Rabušicová, 2004).

3 ŠKOLA

Škola je instituce, která má za úkol vzdělávat jedince. Školní docházka je povinná pro žáky prvních až devátých tříd. Tato instituce má nejenom vzdělávat, ale také připravit jedince na cestu životem. Měla by poskytnout jedinci nejenom teoretické, ale také praktické znalosti. Škola je pro nás tak významná, že se objevuje v naší řeči každodenně. Ať už se jedná o školu jako budovu, jako životní etapu strávenou v této budově nebo jako skupinu učitelů a žáků. Opět si školu vydefinujeme a porovnáme definice.

"Škola je instituce, kterou si společnost vytváří k zajištění svých potřeb. Škola sleduje jednak cíle administrativně-provozní, jednak plní své vzdělávací poznání, které je vlastně jejím smyslem. Na dosahování vzdělávacích cílů se podílí nejen dozrávání žáků, ale i jejich neformální zkušenosti a také formální edukace (Dvořák in Kalhous, s. 149)."

Průcha definuje školu jako: "sociální instituci účelově vytvořenou k realizaci svého základního úkolu-tj. k zajišťování řízené a systematické edukace. Tak jako jiné sociální instituce plní své specifické poslání (např. armáda zajišťuje obranu země, dopravní infrastruktura zajišťuje pohyby lidí a zboží na daném území), škola má jako své poslání realizaci různých edukačních funkcí."

Zajímavou definici uvádí německý slovník „Meyers kleines Lexikon- Pädagogik“: „Škola je instituce ve veřejném (státním) nebo soukromém vlastnictví, v níž jsou dětem a mládeži zprostředkovány v systematickém vyučování vědomosti a dovednosti, jež jim mají umožňovat samostatné životní činnosti v rámci státního a společenského uspořádání. Školy to poskytují zpravidla v určitém vymezeném čase, nacházejí se nezávisle na střídání žáků a učitelů na stejném místě a orientují se na přejaté formy výchovy vzdělávání. Usilují o uskutečňování určitých cílů vzdělávání a výchovy (Meyers in Průcha, 1997, s. 397).“

Když srovnám právě tyto dvě definice, více se přikláním k německé definici Meyerse. Tato definice je komplexnější, zachycuje vše podstatné a hlavně je srozumitelná i pro nepedagogické pracovníky. Průcha uvádí, že škola má jako své poslání realizaci různých edukačních funkcí, ale již se nedozvíme z definice, jaké funkce má na mysli.

3.1 Funkce školy

V odborné literatuře existuje spousta rozdělení funkcí školy. Specifické edukační funkce školy jsou podle Průchy tím, co je odlišuje od jiných institucí, kde také probíhá edukace (církvev, rodina).

Uvedu zde taxonomii dle Huséna, Tuijnmana a Hallse. „Podle těchto autorů je škola:

- instituce přispívající k celkovému rozvoji jednotlivce
- ochranné zařízení
- formovatel lidských bytostí
- nástroj sociální politiky
- instituce, která je zároveň součástí životního prostředí (Husén, Tuijnman, Hallse in Průcha, 1997, s. 398).“

Pro lepší přehlednost a srovnání uvádím funkce školy podle českých autorů a to podle Havlíka, Halászové a Prokopa. „Tito autoři vymezují následující čtyři funkce školy:

- personalizační: je formováním individua k samostatné jednající osobnosti
- kvalifikační:škola vybavuje mladé lidi znalostmi a jinými vlastnostmi nutnými pro pracovní výkon
- socializační:člověk získává ve škole určité obrazy chování, učí se zastávat určité role
- integrační:škola připravuje jedince i na činnost politicko-veřejnou (Havlík, Halászová, Prokop in Průcha, 1997, s. 399).“

Funkce školy definoval také Vorlíček. „Podle něj plní škola z hlediska společnosti tři funkce a to dát dětem do života:

- vědomosti a myšlenkové postupy
- psychomotorické dovednosti
- postoje a sociální návyky (Vorlíček, 2000, s. 110).“

Nejvýstižnější a nejstručnější funkce školy podle mého názoru definoval Vorlíček. Uvádí oblasti, ve kterých by se měl žák během školní docházky zlepšit a tyto dovednosti by si měl osvojit.

4 SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

Když se spolupráce mezi rodinou a školou rozvíjí, znamená to fungování obou institucí. Dítě potřebuje oporu z obou stran. Často se ale stává, že rodina nemá zájem o spolupráci se školou a to znamená, že dítě nemá zájem s učiteli kooperovat a dokonce někdy může i školu jako instituci zcela odmítat.

Tento problém se většinou řeší u sociálně znevýhodněných rodin. Krásný příklad můžeme vidět z praxe UNESCO. Když se snažilo UNESCO o rozvoj gramotnosti ve vybraných státech Afriky, tak nejdříve učili číst a psát maminky. Bylo to nutné, aby pochopily smysl a hodnotu učení. Je důležité, aby škola dávala rodičům najevo, že je potřebuje a využívala jejich pomoc při organizování školního života, dávala rodičům zpětnou vazbu ohledně účasti na třídních schůzkách, omlouvání absencí a podepisování žákovských knížek. Na druhé straně je potřeba, aby jim dávala prostor k dalšímu vzdělávání a pořádání akcí (Kasíková a Straková, 2011, s. 202).

4.1 Historie zapojování rodičů do školního vzdělávacího procesu

Vztahy mezi rodiči a školou byly po dlouho dobu zaměřeny spíše na rady učitelů rodičům. K intenzivnějším kontaktům docházelo pouze v případě řešení problému docházky, výchovy či školním výsledkům žáka (Payne in Rabušicová, 2004, s. 9).

V 70. a 80. letech byli rodiče vyzýváni, aby chodili do škol častěji. Ve školách docházelo k formálním diskuzím s učiteli o výsledcích jejich dětí a teprve postupně rodiče dostávali příležitost zapojit se do učebních aktivit ve třídách. Časem se také více aktivně zapojovali do procesu vzdělávání dětí a výchovy dětí a vše se odehrávalo na přátelské a neformální bázi (Rabušicová, 2004, s. 9).

V 90. letech došlo k legislativním změnám a ty umožnily rodičům zapojení do spolurozhodování o školním dění mimo rámec běžných konzultací o výsledcích dítěte. Objevují se také v 90. letech různé tlaky na posílení vztahů a spolupráce rodičů a školy. Rodičům přestává být jedno, jak je nakládáno s jejich daněmi a jak je zacházeno s jejich dětmi. Do oblasti vzdělávání vstoupil tržní mechanismus. Ačkoli se nejdřív zdál tenhle mechanismus jako těžko aplikovatelný, ukázalo se, že co se týká vztahů rodiny a školy, sehrál pozitivní roli (Rabušicová, 2004, s. 9-10).

4.2 Modely vztahů mezi rodinami a školami

Existuje mnoho programů a iniciativ na podporu vztahů mezi rodinami a školou. Podle Ravnové můžeme identifikovat čtyři základní modely vztahů mezi rodinami a školami (učiteli):

- kompenzační model
- konsenzuální model
- participační model
- model sdílené odpovědnosti.

„Kompenzační model převládal v šedesátých a v sedmdesátých letech. Vycházel z ideologie rovných vzdělávacích příležitostí definovaných na základě socioekonomického zázemí rodin v rámci makro-sociologické perspektivy. Výhodiskem snah o komunikaci a spolupráci s rodiči byla představa, že některé skupiny rodičů nemají dostatečné možnosti a schopnosti být dobrými rodiči do takové míry, aby mohly podporovat svoje děti v jejich rozvoji.“ Na pomoc jim potom musí přijít specifické programy či instituce vytvořené speciálně ke kompenzaci jejich rodičovské „nedostačivosti“. Rodiče byli v tomto modelu chápáni jako spolupracovníci při výchově a vzdělávání jejich dětí, ovšem školy určovaly postupy, dle kterých se bude při výchově a vzdělávání žáků postupovat.

Konsenzuální model se začal prosazovat v letech sedmdesátých a osmdesátých. Důraz byl kladen především na informování rodičů. Škola a rodina jako instituce byly chápány jako sobě rovné. Učitelé byli vedeni a nuceni ke komunikaci s rodiči za účelem získávání informací potřebných ke vzdělání žáka. Postupně se začaly smazávat rozdíly mezi vzděláváním a domácí výchovou a naopak se začaly tyto dvě oblasti propojovat. (Rabušicová, 2004, s. 11-13)

Participační model se uplatňuje v osmdesátých a devadesátých letech. Rodiče jsou aktivní jako občané a hrají hlavní roli při rozhodování. Výchova ze strany rodičů se vytrácí a ustupuje do pozadí. Jejich úlohu přebírá škola.

Model sdílené odpovědnosti zdůrazňuje ještě větší společnou odpovědnost rodičů a učitelů za výsledky žáků. Důležité je zainteresovat rodiče do aktivit spojených s prospěchem jejich dítěte.

4.3 Komunikace jako základ spolupráce mezi rodinou a školou

Komunikace je situace, kdy si s osobou či osobami vyměňujeme informace, posunky či signály, zkrátka nelze nekomunikovat. Dennodenně komunikujeme a komunikace samozřejmě probíhá i mezi rodiči a učiteli. Když existuje správná komunikace mezi rodiči a učiteli, nedochází k problémům, spolupráce se daří a výsledky dětí jsou na dobré úrovni. Horší variantou rozumíme, kdy jedna strana nekomunikuje nebo přestává komunikovat. Nejhorší situace, která může nastat, znamená, že ani jedna strana nekomunikuje. Komunikace si rodiče a učitelé představují různě a tak je někdy opravdu obtížné shodnout se. Ovšem správná komunikace bývá cílem jak rodičů, tak i učitelů.

4.3.1 Třídní schůzky

Třídní schůzky představují základní komunikaci mezi učiteli a rodiči. Základní školy pořádají třídní schůzky nejenom na prvním, ale i na druhém stupni. Většinou se konají čtyřikrát do roka a hlavním tématem bývá prospěch žáků.

Neúčast rodičů na třídních schůzkách bývá spojována s nezájmem o školu a se vzděláváním dětí. Klasicky bývají schůzky rozděleny do dvou částí. V první informuje učitel rodiče o dění ve škole a ve druhé části se již zabývá samotnými žáky a jejich prospěchem prostřednictvím individuálních pohovorů. (Rabušicová, 2004, s. 75)

V praxi to ale na mnohých školách vypadá tak, že se rodiče dozví vše o prospěchu jejich dítěte, ale na informace týkající se třeba činností školy již nezbyvá čas. Měli bychom se vyvarovat chyb, kterých se někdy pedagogové v rámci třídních schůzek dopouští. Prospěch žáků by měli konfrontovat s každým rodičem zvlášť a ne před ostatními rodiči. To platí samozřejmě také při komentování chování, zdravotních potíží nebo dokonce rodinnou situaci žáků. Takové věci je nutné sdělovat pouze mezi čtyřma očima (Feřtek, 2011, s. 52).

Některé školy to mají tak, že na začátku rozdají každému rodiči papírek se známky z jednotlivých předmětů. Pak už se rodiče doptávají jenom na to, co je zajímavé. Poté se přejde k chování dítěte k ostatním spolužákům, jaké a kolik má kamarádů, jak se umí chovat k vrstevníkům a k dospělým. Praktické schopnosti a sociální inteligence by mohla rodiče zajímat stejně nebo dokonce i více jako známky, protože ty koneckonců znají ze žákovské knížky.

Je důležité, aby rozhovor mezi učitelem a rodičem byl veden na stejné úrovni, buď by měli oba sedět, nebo oba stát. Nadřazenost jednoho z nich není na místě. Učitel by se měl vyvarovat ponižujících a manipulativních vyjádření typu „To jsou základní znalosti, to zvládne každý, vy neumíte alespoň jeden cizí jazyk?“ (Feřtek, 2011, s. 54)

Myslím si, že na třídních schůzkách by se neměl dlouho rozebírat prospěch žáka, ale také především jeho chování a sociální dovednosti. Když dítě bude mít samé jedničky, ale nebude se umět hezky chovat ke svým vrstevníkům je to špatně. Škola nemá za úkol jenom vzdělávat děti, ale naučit je taky, jak se mají chovat k vrstevníkům a k dospělým. Třídní schůzky by měly probíhat v příjemné atmosféře a navozovat pocity důvěry mezi rodičem a učitelem, protože je nezbytné pro správný vývoj dítěte vědět o situaci v rodině, která není příznivá. Když právě tohle učitel bude znát, je schopen se dítěti trochu více věnovat a dopřát mu tak správný vývoj v oblasti, kterou rodina není schopna zajistit.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Na začátku výzkumu jsem si stanovila výzkumný problém, výzkumný cíl a výzkumné otázky. Podrobněji se těmito charakteristikami budu zabývat v podkapitolách.

V teoretické části jsem se zabývala vymezením pojmů, jako je rodina, škola a spolupráce rodiny a školy. Vycházela jsem z odborné literatury, hlavně jsem se nechala inspirovat paní profesorkou Miladou Rabušicovou, která působí na Ústavu pedagogických věd Filosofické fakulty Masarykově univerzitě a spoluprací rodiny a školy se dlouhá léta zabývá. Pro vymezení mladšího, středního a staršího školního věku mi pomohl pan profesor Matějček. I po své smrti je světově uznávaným dětským psychologem a tudíž i velmi kvalifikovaným odborníkem.

5.1 Výzkumný problém

Výzkumným problémem této práce je zjistit, jak spolu rodina a škola spolupracuje a zda tato spolupráce funguje. Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila deskriptivní druh výzkumného problému, protože budu vycházet z teoretické části práce.

5.2 Výzkumné cíle

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem spolu rodina a škola spolupracuje a komunikuje. Z takto zvoleného hlavního výzkumného cíle vyvstávají dílčí cíle, kterými jsou:

- Zjistit, zda dosažené vzdělání rodičů má vliv na lepší spolupráci se školou.
- Zjistit, zda matky mají větší zájem o spolupráci se školou.
- Zjistit, zda rodiče mají zájem i o mimoškolní aktivity a s tím související spolupráci.

5.3 Výzkumné otázky

- Jaké prostředky rodiče využívají ke spolupráci se školou?
- Má dosažené vzdělání rodičů vliv na kvalitnější spolupráci se školou?
- Kdo se více účastní třídních schůzek? Matky nebo otcové?
- Je zájem o mimoškolní aktivity ze strany rodičů vysoký?

- Zapojují se rodiče do aktivit školy, kterých se účastní jejich děti?

5.4 Výzkumné metody

Pro svůj výzkum jsem zvolila kvantitativní metodu dotazníku, protože jak uvádí Gavora in Chráska (2007) jedná se o „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“.

Jedná se o výzkum, kdy pracujeme s číselnými údaji, a výzkumník by měl být nestranný. Tento typ výzkumu je nejvíce používaný, protože získáváme velký počet dat od velkého množství respondentů. (Keith F. Punch, 2008, s. 35)

Dotazník je zcela anonymní a je určen pro rodiče žáků pátých tříd na Základní škole Zlín, Okružní 4685 a pedagogy zmíněných pátých tříd.

Dotazník pro rodiče se skládá z 20 otázek. Prvních pět otázek je informativních, které jsou uzavřené. Z toho jedna je dichotomická a zbývající polytomické. Další část otázek se týká již samostatné spolupráce rodiny a školy. Ze zbývajících 15 otázek je 8 uzavřených, 5 polouzavřených, 1 stupnicové otázky a 1 zcela otevřené otázky, kde se měli respondenti vyjádřit k tomu, jak osobně vnímají spolupráci mezi rodiči a školou. Velice mě překvapilo, kolik lidí vyjádřilo svůj osobní názor na spolupráci se školou. Očekávala jsem, že tuhle otázku nevyplní nebo, že budou velice struční, ale hodně rodičů se vyjádřilo mnohdy dlouhým komentářem ať už pozitivně nebo negativně.

Dotazník pro pedagogy se skládá z 13 otázek. První čtyři otázky jsou informativní. Zjišťují počet žáků v pátých třídách, počet žáků navštěvující ZŠ Okružní 4685 a také jsem zjišťovala, podle jakých kritérií si rodiče vybírají právě tuhle školu pro své děti. Zbývající počet otázek se zaměřuje již na samotnou spolupráci. Pedagogové mají stejně jako rodiče příležitost vyjádřit své osobní názory na spolupráci rodiny a školy.

5.5 Výběr respondentů

Dotazník byl rozdán rodičům, jejichž děti navštěvují pátou třídu na Základní škole Zlín, Okružní 4685. Pátý ročník má 4 třídy, ve kterých je celkově 82 žáků. Dotazník byl určen jenom pro pátý ročník, protože si myslím, že pátá třída je důležitým mezníkem v životě dětí. Na druhém stupni je čeká zcela jiný režim a přístup, získají nové povinnosti.

Žáci v páté třídě jsou plni očekávání a netuší, co všechno je čeká na druhém stupni. Proto je nutná spolupráce rodiny a školy, aby je na tuto další životní etapu připravily.

Dotazník byl určen jak pro matky, tak i otce žáků. Každé dítě tudíž dostalo dva dotazníky pro rodiče. Jeden měla vyplnit matka, druhý otec. Oba dotazníky jsou totožné. Mým cílem bylo zjistit, jaký názor na spolupráci má muž, jaký žena a zda se ve svých názorech na spolupráci rodiny a školy rozcházejí.

Dotazník pro učitelský sbor vyplnily čtyři pedagožky, které vyučují v pátých třídách na této škole.

14-ti žákům z 82 nebyly dotazníky vůbec rozdány z důvodu jejich nepřítomnosti ve škole. Ze 136 rozdaných dotazníků se jich 13 vrátilo zcela nevyplněných. 1 dotazník jsem musela z výzkumu vyloučit a nezpracovávat ho, protože respondent vyplnil pouze osobní údaje, ale položky týkající se spolupráce rodiny a školy vůbec nevyplnil. Jelikož byl dotazník zaměřen hlavně na spolupráci rodiny a školy, je tento dotazník pro výzkum zcela nedostačující.

5.6 Popis realizace výzkumu

Respondentům byl dotazník předán v tištěné podobě. Doba provádění výzkumu na škole byla od 9.4 2012 do 13.4 2012. Ze 136 rozdaných dotazníků jsem nakonec z důvodu navrácení 13 prázdných dotazníků a 1 neúplného zpracovávala 122 dotazníků.

5.7 Způsob zpracování dat

Data z dotazníku jsem získávala pomocí čárkovací metody. Poté jsem si vždy u každé otázky vypočítala relativní a absolutní četnosti a pro lepší přehlednost jsem data přenesla do tabulky. Nakonec jsem si také pro lepší přehlednost vytvořila grafy. Pod grafem uvádím vždy komentář k dané otázce a k výsledkům dotazníkového šetření.

6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

V této kapitole již přejdeme k výsledkům dotazníkového šetření. Na konci kapitoly se budu věnovat shrnutím výsledků.

6.1 Analýza dotazníku pro rodiče

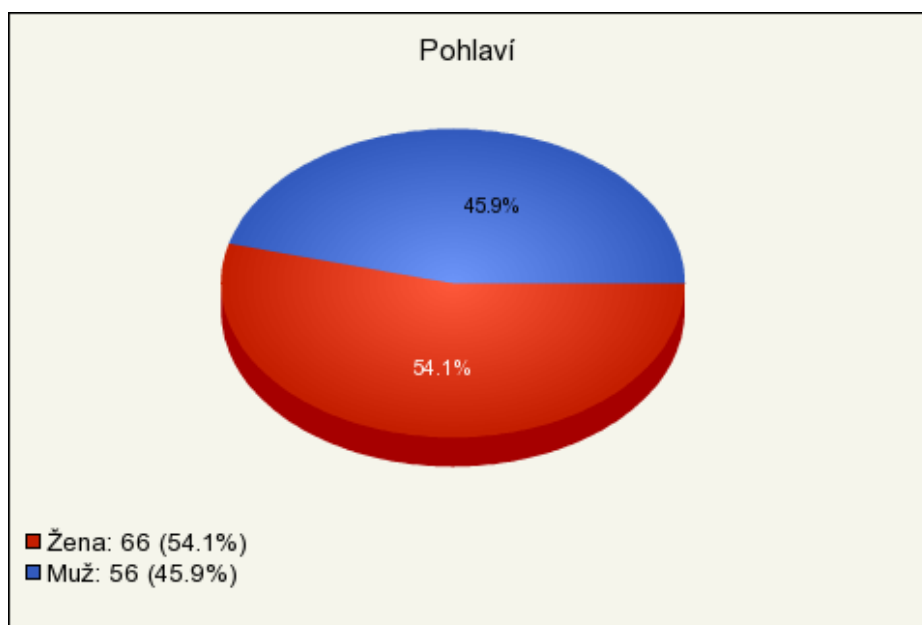
V této části práce se budu zabývat analýzou získaných dat z dotazníků, které byly určeny pro rodiče. Poté bude následovat slovní interpretace a k lepšímu znázornění uvedu vždy tabulku četnosti a graf.

Otázka č. 1: Pohlaví

První otázkou jsem zjišťovala, zda dotazník vyplní otec i matka. Předpokladem bylo, že více se do vyplňování dotazníku zapojí matky než otcové.

Tabulka 1: Pohlaví

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Žena	66	54,1
Muž	56	45,9
Celkem	122	100

Obrázek 1: Pohlaví

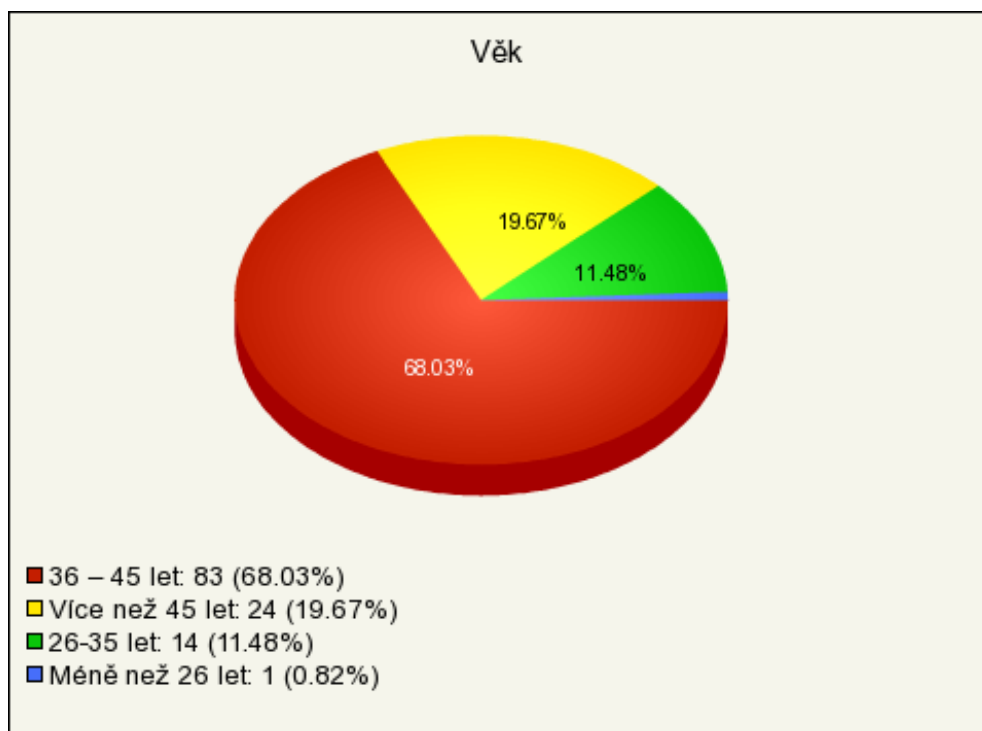
Komentář: Předpokladem výzkumu bylo, že se do něho více zapojí otcové než matky. Po vyhodnocení výsledků musím konstatovat, že se do výzkumu zapojili ve velké míře jak matky, tak otcové. Pouze o 10% se do vyplňování dotazníku více zapojily matky.

Otázka č. 2: Věk

Druhou otázkou jsem zjišťovala věk respondentů. Členění jsem si zvolila dle pana profesora Chrásky.

Tabulka 2: Věk respondentů

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
méně než 26 let	1	0,82
26-35 let	14	11,48
36-45 let	83	68,03
více než 45 let	24	19.67

Obrázek 2: Věk respondentů

Komentář: Z tabulky a grafu je patrné, že většina respondentů, kteří mají dítě v páté třídě, se věkově pohybuje v rozmezí 36-45 let, přesněji 68% respondentů. Jeden respondent spadl do kategorie rané dospělosti a na vyplňování dotazníku se podílelo 20% respondentů,

kteří jsou starší 45 let. Zbývající počet respondentů se pohybuje ve věkové kategorii 26-35 let.

Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

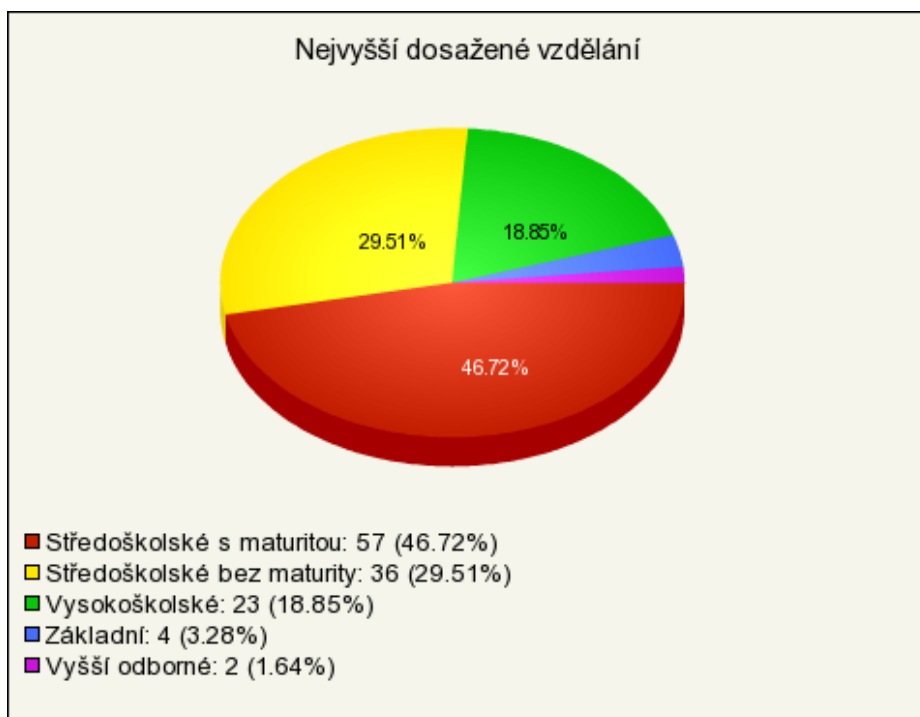
Třetí otázkou jsem se ptala na dosažené vzdělání respondentů, protože dílčím cílem výzkumu bylo zjistit, zda dosažené vzdělání má vliv na to, zda rodiče chodí na třídní schůzky a mají zájem o spolupráci.

Tabulka 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
základní	4	3,28
středoškolské bez maturity	36	29,51
středoškolské s maturitou	57	46,72
vyšší odborné	2	1,64
vyšší odborné	23	18,85

Tabulka 4: Nejvyšší dosažené vzdělání a třídní schůzky

		Základní		SŠ bez maturity		SŠ s maturitou		Vyšší odborné		Vysokoškolské	
		Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne
Žena	66	2	0	14	1	37	0	1	0	8	3
Muž	56	0	2	12	9	9	11	1	0	8	4
Celkem	122	2	2	26	10	46	11	2	0	16	7

Obrázek 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

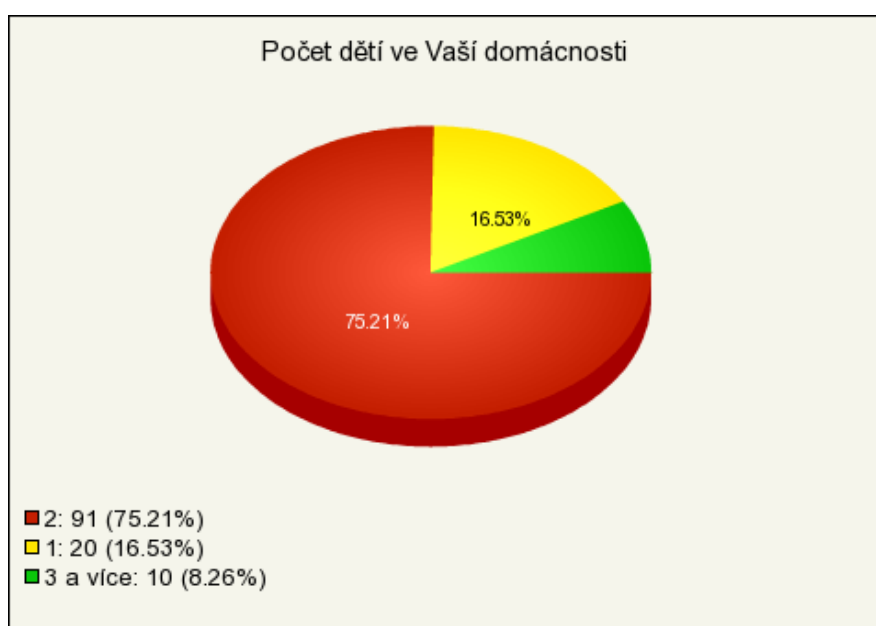
Komentář: Nejvíce respondentů ukončilo své vzdělání maturitou. Po 47 % respondentech, kteří ukončili své vzdělání maturitou, následuje 30% respondentů, kteří ukončili středoškolské studium bez maturity. 19 % respondentů vystudovalo vysokou školu. Čtyři respondenti uvedli, že mají základní vzdělání a dva respondenti vyšší odborné vzdělání. Ze 4 respondentů, kteří uvedli, že mají základní vzdělání, dvě ženy chodí na třídní schůzky a dva muži naopak nechodí na třídní schůzky. Naopak u vysokoškolských rodičů převažuje účast na třídních schůzkách jak u mužů, tak u žen. Z 23 respondentů, kteří vystudovali vysokou školu, jich 16 chodí na třídní schůzky a 7 se jich třídních schůzek neúčastní. Pohlaví zde nehraje roli. Nejvíce respondenti uvedli, že vystudovali střední školu a získali maturitu. Z toho je 37 žen a ty všechny uvedly, že se účastní třídních schůzek. Za to z 20 mužů jich na třídní schůzky 11 nechodí. Když se podíváme souhrnně na tyto výsledky, z celkových 66 žen se jich 62 účastní třídních schůzek a z 56 mužů se jich 30 účastní třídních schůzek. Nezáleží zde na vzdělání, ale spíše na pohlaví. Respondent se základním i vysokoškolským vzděláním se účastní třídní schůzek, ale musím rozlišovat, zda se jedná o matku nebo o otce.

Otázka č. 4: Počet dětí v domácnosti

Otázkou číslo 4 jsem zjišťovala, kolik dětí žije v domácnostech. Na tuto otázku navazuje otázka č. 5, kterou jsem se ptala, kolik dětí z domácnosti navštěvuje právě Základní školu Zlín, Okružní 4685.

Tabulka 5: Počet dětí v domácnosti

Počet dětí	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
1	20	16,53
2	91	75,21
3 a více	10	8,26

Obrázek 4: Počet dětí v domácnosti

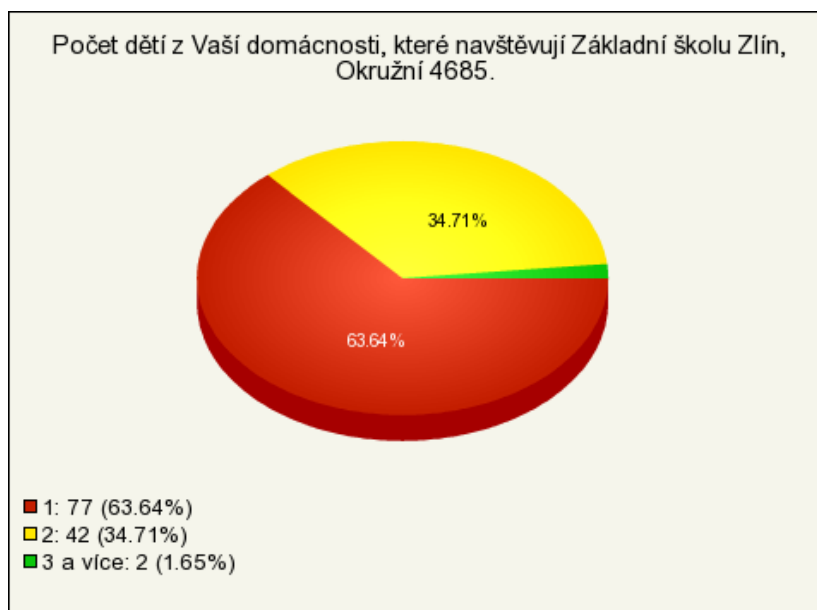
Komentář: Nejvíce respondentů, přesněji 91 uvedlo, že mají dvě děti. 20 respondentů má pouze jedno dítě a nejméně respondentů, přesněji 10 vyplnilo, že v domácnosti žijí se 3 a více dětmi. I zde vidíme, že populace klesá a najdeme již málo rodin, které by měly více jak 3 děti. Ze 122 respondentů v tomhle výzkumu jich má 3 a více pouze 8,26% respondentů.

Otázka č. 5: Počet dětí z domácností navštěvující Základní školu Zlín, Okružní 4685

Cílem bylo zjistit u rodin, které mají více jak jedno dítě, zda i další děti z jejich domácnosti navštěvují Základní školu Zlín, Okružní 4685. Výzkum měl prokázat, zda rodiče mají důvěru k této základní škole.

Tabulka 6: Počet dětí navštěvující Základní školu Zlín, Okružní 4685

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
1	77	63,64
2	42	34,71
3 a více	2	1,65

Obrázek 5: Počet dětí navštěvující Základní školu Zlín, Okružní 4685

Komentář: Cílem této otázky bylo zjistit, zda rodiče posílají na Základní školu Zlín, Okružní 4685 i více dětí ze svých domácností. 42 respondentů mají na Základní škole Zlín, Okružní 4685 dvě děti a dokonce dva respondenti mají na této škole 3 a více dětí.

Otázka č. 6: Chodíte na třídní schůzky?

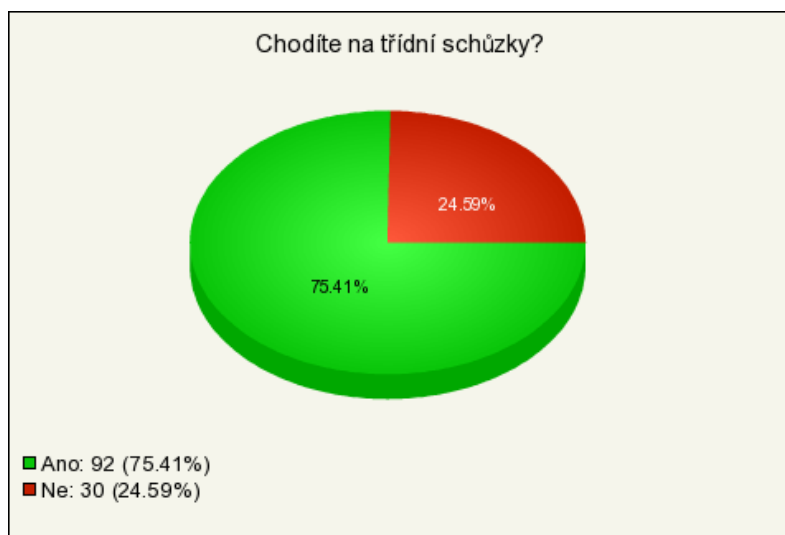
Tato otázka je zaměřená na třídní schůzky. Cílem bylo zjistit, zda rodiče vůbec chodí na třídní schůzky. Dílčí cíl se zaměřuje na to, zda chodí na třídní schůzky matky i otcové a kdo z téhle skupiny chodí na třídní schůzky více.

Tabulka 7: Účast rodičů na třídních schůzkách

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	92	75,41
Ne	30	24,59

Tabulka 8: Účast rodičů na třídních schůzkách podle pohlaví

	Ano	Ne
Žena	62	4
Muž	30	26
Celkem	92	30

Obrázek 6: Účast rodičů na třídních schůzkách

Komentář: Ze 122 respondentů odpovědělo 92, že chodí na třídní schůzky. Pouze 30 respondentů na třídní schůzky nechodí vůbec. Myslím si, že účast na třídních schůzkách je vysoká. Jedním z dílčích cílů výzkumů bylo zjistit, kdo z rodičů více chodí na třídní schůzky. Z výzkumu vyplynulo, že z 66 žen, které se výzkumu zúčastnily, jich pouze čtyři na třídní schůzky nechodí. U mužů je to více na vážkách, ale z 56 mužů se jich 30 třídních schůzek účastní a 20 uvedlo, že se třídních schůzek neúčastní. Více se tedy do této aktivity zapojují ženy. Další položky se zaměřují na důvody, proč rodiče chodí na třídní schůzky a naopak proč se jich neúčastní.

Otázka č. 7: Proč chodíte na třídní schůzky?

Otázka zjišťující důvod návštěv rodičů na třídních schůzkách. Cílem je zjistit, o co se na třídních schůzkách rodiče nejvíce zajímají.

Tabulka 9: Důvod konání třídních schůzek

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Informace o dítěti	72	80,90
Informace o škole	5	5,62
Informace o dítěti i o škole	10	11,23
Všeobecné informace	1	1,12
Konzultace s vyučujícími a kontakt s rodiči	1	1,12

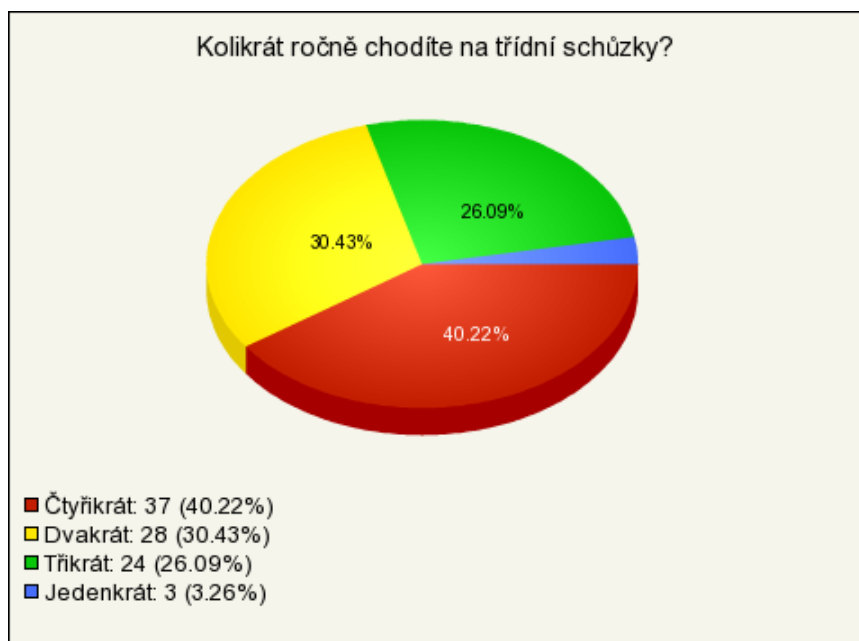
Komentář: Nejvíce respondentů chodí na třídní schůzky z důvodu získání informací o dítěti. 10 respondentů uvedlo, že chtějí hlavně získat informace o škole na třídních schůzkách. 5 respondentů by rádo mělo informace jak o škole, tak i o dítěti. Jeden respondent by rád získal všeobecné informace a další respondent chodí na třídní schůzky kvůli kontaktu s rodiči a vyučujícími.

Otázka č. 8: Kolikrát ročně chodíte na třídní schůzky?

Jednoduchá otázka zaměřená na četnost návštěv rodičů na třídních schůzkách.

Tabulka 10: Četnost návštěv rodičů na třídních schůzkách

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Jedenkrát	3	3,26
Dvakrát	28	30,43
Třikrát	24	26,09
Čtyřikrát	37	40,22

Obrázek 7: Četnost návštěv rodičů na třídních schůzkách

Komentář: Z 92 respondentů chodí na třídní schůzky jednou ročně pouze 3 respondenti. Nejvíce respondentů chodí na všechny třídní schůzky, tedy čtyřikrát ročně a to 37 respondentů. Ne všichni ale mají tu možnost dostavit se na všechny, proto 28 respondentů chodí na třídní schůzky dvakrát ročně a 24 třikrát. Z průzkumu vyplynulo, že 40, 22% chodí na všechny třídní schůzky v roce, což je určitě pozitivní a znamená to, že mají zájem o osobní kontakt s pedagogy.

Otázka č. 9: Které informace sdělené na třídních schůzkách Vás nejvíce zajímají?

Respondenti měli na výběr pět možností a měli je seřadit podle důležitosti. Co je nejvíce zajímavé, mělo známku 1 a nejméně 5. Rozhodovali mezi následujícími položkami: kázeň, hodnocení, spokojenost dítěte, docházka a informace o škole. Někteří respondenti bohužel nepochopili zadání, tudíž jsem jejich výsledky ani nezaznamenávala. Ze správných odpovědí jsem vytvořila následující tabulku od nejvíce po nejméně žádaných informací.

Tabulka 11: Informace sdělené na třídních schůzkách

	Průměrné pořadí	Rozptyl
Hodnocení	1,367	0,559
Spokojenost dítěte	2,347	0,798
Kázeň	2,673	0,955
Docházka	4,163	0,749
Informace o škole	4,265	1,297

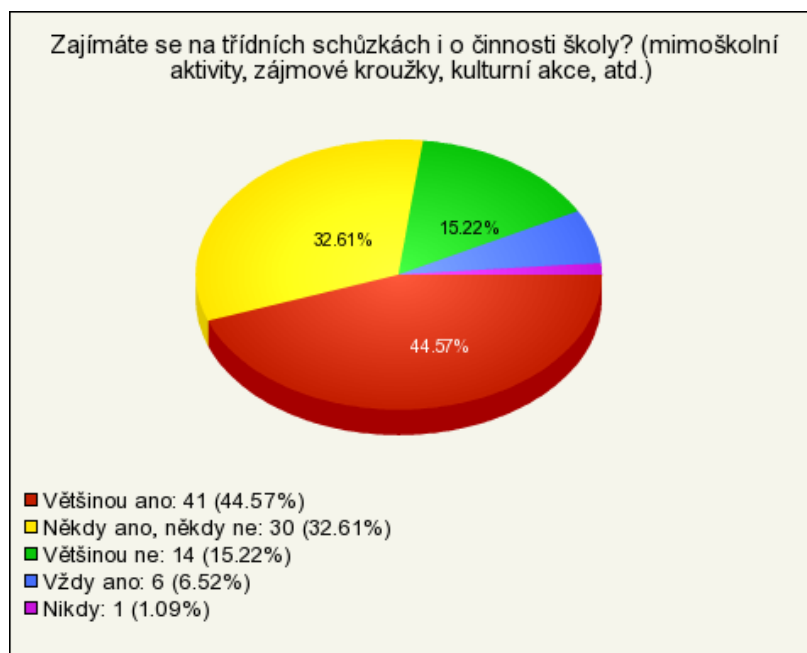
Komentář: Nejvíce se rodiče tážou na hodnocení. Tato skutečnost mě velmi překvapila. Pro rodiče jsou důležitější známky než kázeň jejich dítěte. Osobně si myslím, že chování je velmi důležité a mělo by být na prvním místě. Mít dobré výsledky je určitě důležité, ale pokud se nebudou umět v životě chovat a mít základy slušného chování, známky nebudou nic znamenat. Lidé a myslím, že i pedagogové si většinou pamatují, jak se k nim dítě chovalo a ne jaké mělo známky. Na druhém místě se umístila spokojenost dítěte, což je pochopitelné. Rodiče chtějí vědět, jak se jejich dítě ve škole cítí, zda není šikanováno nebo zda nemá nějaké problémy s vrstevníky. Na třetím místě, jak už jsem zmínila, se umístila kázeň. Docházka respondenty také moc nezajímá, umístila se na čtvrtém místě. Co mě z hlediska spolupráce rodiny a školy opět zarazilo je, že o informace, které se týkají školy, se rodiče moc nezajímají.

Otázka č. 10: Zajímáte se na třídních schůzkách i o činnosti školy?(mimoškolní aktivity, zájmové kroužky, kulturní akce,...)

Tato položka dotazníku zjišťuje, zda se rodiče zajímají na třídních schůzkách i o činnostech školy.

Tabulka 12: Zájem o činnosti školy

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Většinou ano	41	44,57
Někdy ano, někdy ne	30	32,61
Většinou ne	14	15,22
Vždy ano	6	6,52
Nikdy	1	1,09

Obrázek 8: Zájem o činnosti školy

Komentář: Shledávám pozitivním, že 41 respondentů se většinou na třídních schůzkách dotazuje i na činnosti školy. 30 respondentů odpovědělo, že to mají tak 50% na 50%.

Někdy se na činnosti školy zeptají, někdy ne. 15, 22 % respondentů uvedlo, že se většinou neptají na činnosti školy a zajímají se na třídních schůzkách většinou pouze o své dítě.

Jenom 6 respondentů se vždy na třídních schůzkách krom informací o svém dítěti, ptá i na činnosti školy. Myslím si, že je to malý počet respondentů a je vidět, že rodiče moc nemají zájem o činnosti školy. Zaměřují se pouze na své dítě, ale již se neptají na školu jako instituci a na její činnost. Dokonce 1 respondent uvedl, že ho činnosti školy nezajímají vůbec.

Otázka č. 11: Proč nechodíte na třídní schůzky?

Ti z respondentů, kteří na otázku č. 6, zda chodí na třídní schůzky, odpověděli ne, pokračovali právě otázkou č. 11. Respondenti vybírali ze čtyř odpovědí, ale měli možnost i vlastní odpovědi.

Tabulka 13: Důvod neúčasti na třídních schůzkách

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
chodí jenom manžel/ka(partner/ka)	21	46,67
s manželem/kou(partnerem/kou) se střídáme	14	31,11
časová zaneprázdněnost	6	13,33
stačí informace ze žákovské knížky	4	8,89

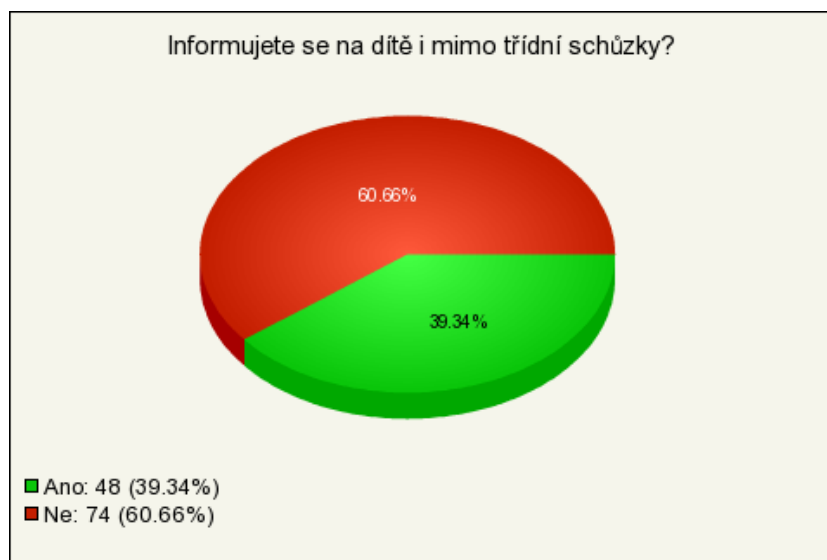
Komentář: 47% respondentů uvedlo, že na třídní schůzky chodí jejich druhé polovičky. 31 % respondentů se střídá v chození na třídní schůzky a 6 respondentů se neúčastní třídních schůzek z důvodu časové zaneprázdněnosti. Mnoho rodičů pracuje až do večera, proto se nemohou účastnit třídních schůzek. Většina respondentů si to ale dokáže zařídit a v případě časové zaneprázdněnosti mají jistou alternativu v podobě například již zmíněného střídání s partnerem. 4 respondenti uvedli, že jim stačí informace ze žákovské knížky. Osobně si myslím, že informace ze žákovské knížky jsou nedostačující. Rodiče mohou mít přehled akorát o známkách svého dítěte, ale chybí zde již kontakt s pedagogem, který při osobním setkáním může podat více informací o dítěti. Na třídních schůzkách se totiž nerozebírá jenom hodnocení žáků, ale i jiné oblasti jako je chování a činnost školy, které jsou neméně důležité.

Otázka č. 12: Informujete se na dítě i mimo třídní schůzky?

Cílem bylo zjistit, zda rodiče vyhledávají kontakt s pedagogy i mimo třídní schůzky.

Tabulka 14: Zájem o informovanost rodičů na dítě i mimo třídní schůzky

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	48	39,34
Ne	74	60,66

Obrázek 9: Zájem o informovanost rodičů na dítě i mimo třídní schůzky

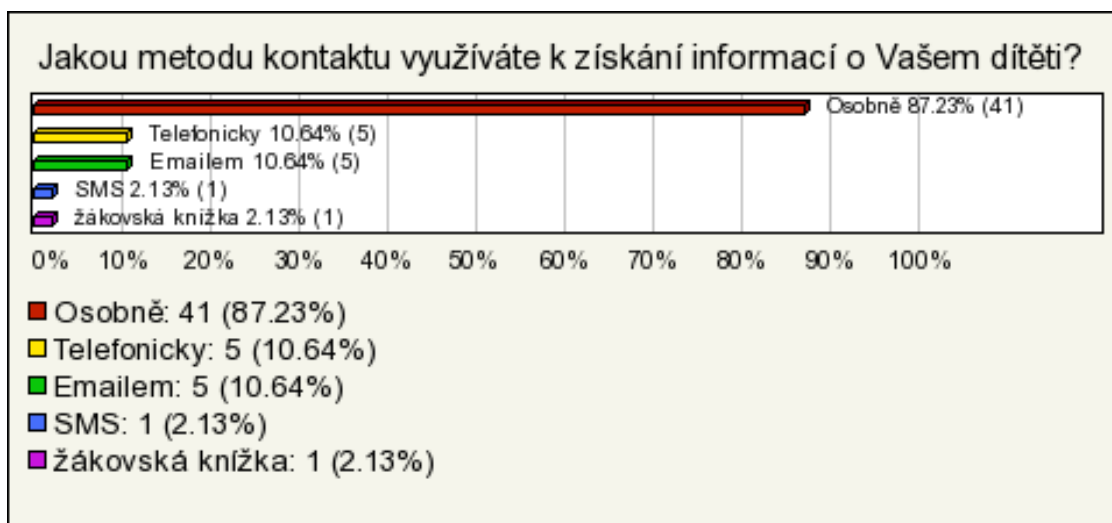
Komentář: 60,66 % respondentům stačí informace sdělené na třídních schůzkách. Mimo ně se již na své dítě neinformují. 39,34% respondentům informace sdělené na třídních schůzkách nestačí a mají potřebu se na své dítě ještě informovat mimo třídní schůzky. Otázka č. 13 pak zkoumá, jakou metodu kontaktu upřednostňují.

Otázka č. 13: Jakou metodu kontaktu využíváte k získání informací o Vašem dítěti?

Jak jsem již zmínila, prostřednictvím této otázky jsem zjišťovala, jakou metodu kontaktu rodiče upřednostňují. Rodiče měli na výběr ze tří možností kontaktu a to kontakt osobní, telefonický a emailový. Mohli si také zvolit vlastní odpověď.

Tabulka 15: Metody kontaktu rodičů s pedagogy

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Osobně	41	87,23
Telefonicky	5	10,64
Emailem	5	10,64
SMS	1	2,13
Žákovská knížka	1	2,13

Obrázek 10: Metody kontaktu rodičů s pedagogy

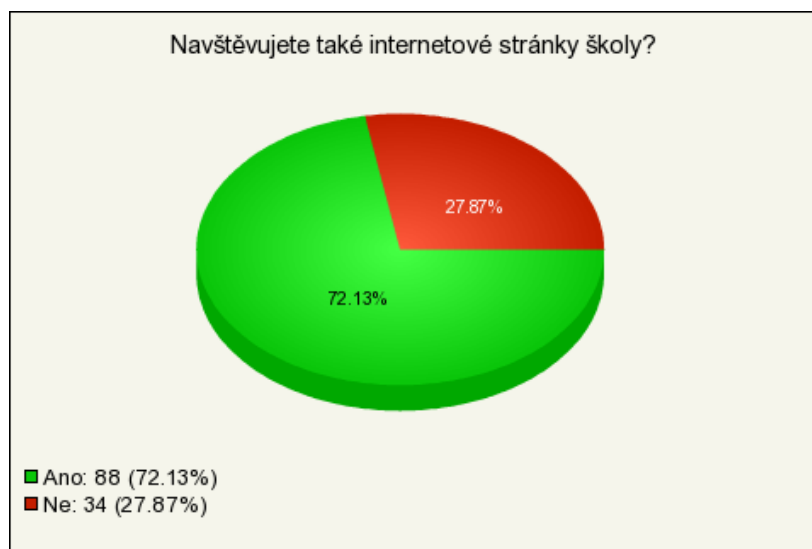
Komentář: 41 respondentů upřednostňuje osobní kontakt. Myslím si, že tento výsledek je velice dobrý, protože osobní kontakt je nenahraditelný. Můžeme předejít spoustu nedorozuměním, rodiče a pedagogové si osobně mohou sdělit své požadavky a potřeby. 5 respondentů dává přednost emailu. Emailem může rodič získat informace za relativně krátkou dobu a nemusí nikam chodit, je to rychlejší a pohodlnější, ale je to neosobní komunikace. 1 respondent komunikuje s pedagogem prostřednictvím SMS a 5 telefonuje pedagogovi v případě potřeby. Jednomu respondentovi stačí dokonce informace z žákovské knížky. Osobně si myslím, že informace v žákovské knížce jsou podány stručně a určitě nemohou být dostačující.

Otázka č. 14: Navštěvujete také internetové stránky školy?

Tato položka zjišťuje, zdali rodiče navštěvují internetové stránky školy. Škola spravuje své internetové stránky a zajímá mě, jestli rodiče využívají této možnosti nahlédnutí do nich.

Tabulka 16: Návštěvnost internetových stránek

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	88	72,13
Ne	34	27,87

Obrázek 11: Návštěvnost internetových stránek

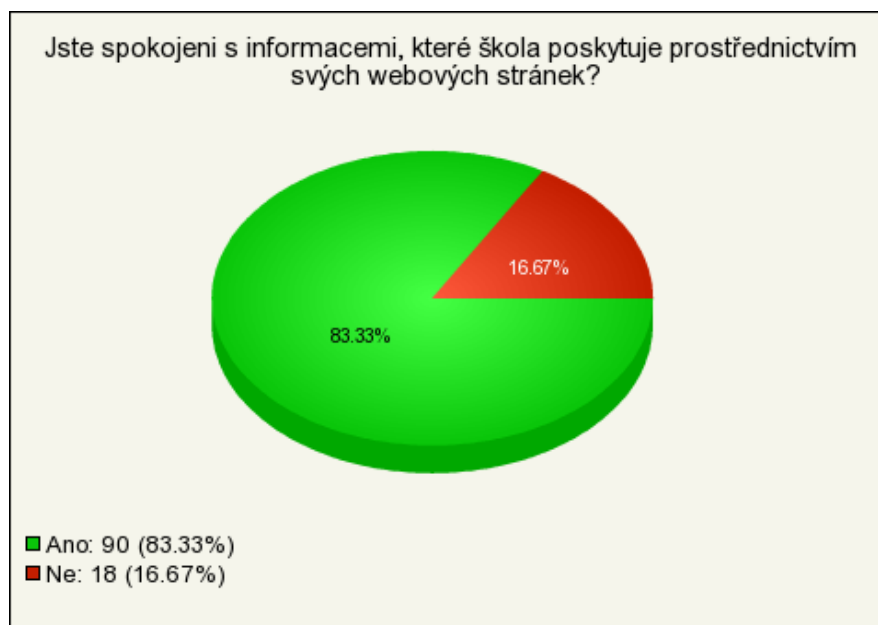
Komentář: Návštěvnost internetových stránek školy je vysoká, přesněji 72,13% respondentů navštěvuje internetové stránky školy, do které jejich děti chodí. 27, 87% respondentů nepovažují internetové stránky za důležité.

Otázka č. 15: Jste spokojeni s informacemi, které škola poskytuje prostřednictvím svých webových stránek?

Respondenti pokračovali otázkou, která se ptala na jejich spokojenost s informacemi uveřejněnými na webových stránkách školy.

Tabulka 17: Spokojenost s internetovými stránkami

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	90	83,33
Ne	18	16,67

Obrázek 12: Spokojenost s internetovými stránkami

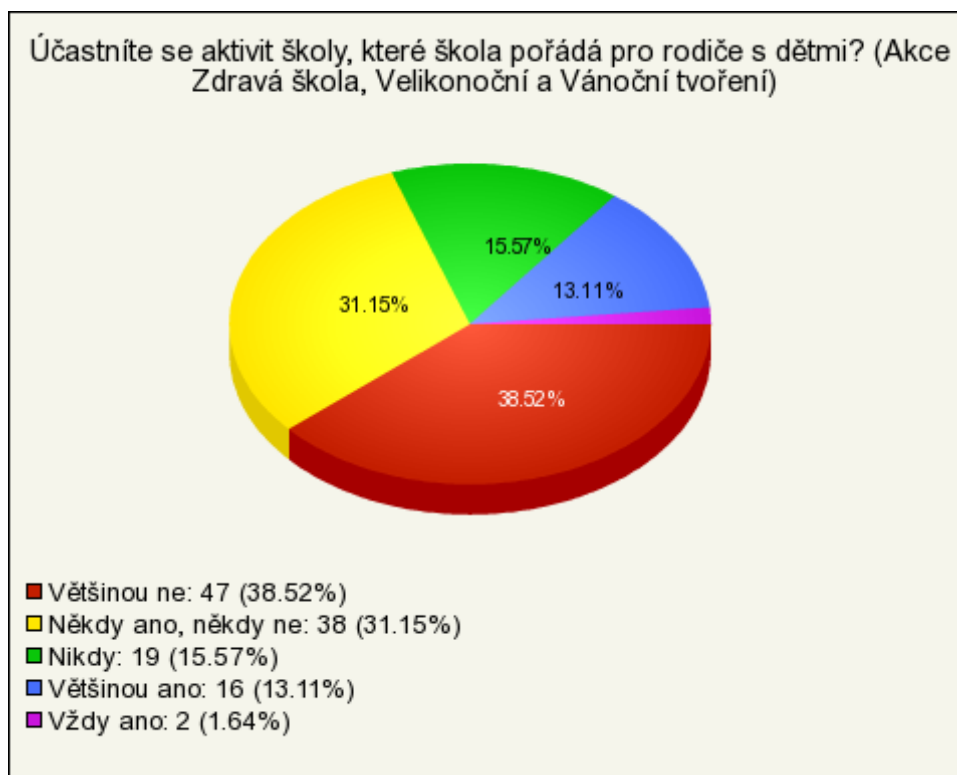
Komentář: Většina respondentů je s internetovými stránkami spokojená. 16,67% by ale internetové stránky vylepšili, protože s aktuálním stavem internetových stránek nejsou spokojeni.

Otázka č. 16: Účastníte se aktivit, které škola pořádá pro rodiče s dětmi? (Akce Zdravá škola, Velikonoční a Vánoční tvoření)

Otázka č. 16 je zaměřena na aktivity, které pořádá škola pro rodiče s dětmi. Cílem je zjistit, zda rodiče mají zájem o takové aktivity a zda se jich účastní.

Tabulka 18: Účast rodičů na aktivitách školy pro rodiče s dětmi

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Většinou ne	47	38,52
Někdy ano, někdy ne	38	31,15
Nikdy	19	15,57
Většinou ano	16	13,11
Vždy ano	2	1,64

Obrázek 13: Účast rodičů na aktivitách školy pro rodiče s dětmi

Komentář: 47 respondentů odpovědělo, že se aktivit většinou neúčastní. 38 respondentů uvedlo, že se aktivit někdy účastní a někdy ne. 19 respondentů se aktivit nikdy neúčastní. Respondenti poznamenávali, že se aktivit neúčastní z časových důvodů. Přáli si, aby se aktivity konaly v pozdějších hodinách, jelikož spousta rodičů pracuje až do pozdních odpoledních hodin. Různé akce školy by jim vyhovovaly až kolem 17.00. Přesto se 16 respondentů většinou aktivit účastní a 2 dokonce vždy.

Otázka č. 17: Proč se aktivit účastníte?

Ti respondenti, kteří uvedli, že se aktivit účastní, odpovídali na otázku č. 17 a cílem bylo zjistit, z jakého důvodu se aktivit účastní.

Tabulka 19: Důvod účasti aktivit

Důvod	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Zábava	56	73,68
Setkání s učiteli	10	13,16
Jiný	10	13,2

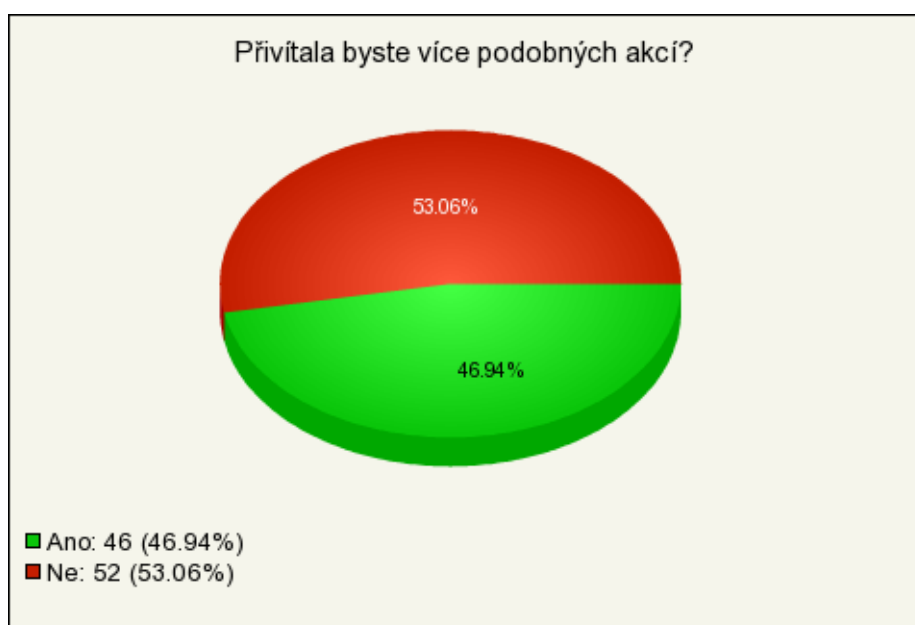
Komentář: 56 respondentů se aktivit účastní kvůli zábavě. Je to zcela pochopitelné. V práci zažívají stres a tak si chtějí se svými dětmi na takových akcích vychutnat chvílky radosti a zábavy. 10 respondentů považuje na těchto akcích za důležitý kontakt s učiteli. Vnímají rozdíl mezi setkáváním s učiteli na akcích a na třídních schůzkách. Na mimoškolních aktivitách je atmosféra uvolněnější a rodiče se tak mohou s učiteli blíže seznámit. Zbytek respondentů uvádí jiný důvod účasti na akcích školy. Rodiče se například účastní akcí podle toho, zda si to přeje jejich dítě, někteří se účastní akcí kvůli kontaktu se školou. Jak už jsem se zmínila, pro mnohé rodiče je to hlavně chvíle, kdy mohou se svými dětmi prožít pěkné chvílky a třeba poznat a naučit se něco nového. Není zase tak důležité, proč se rodiče aktivit účastní, ale že o ně mají zájem a dokážou se i v tak hektické době bavit a udělat si čas na své děti.

Otázka č. 18: Přivítal/a byste více podobných akcí?

Tato položka je zaměřena na zájem případných dalších nových akcí školy.

Tabulka 20: Zájem o akce školy

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	46	46,94
Ne	52	53,06

Obrázek 14: Zájem o akce školy

Komentář: 53% rodičů nemá zájem o akce školy. 52 respondentů uvedlo, že by neuvítali další akce školy, ale naopak 46 respondentů by přivítalo více akcí školy. Nezájem o aktivity připisují pracovní zaneprázdněnosti rodičů.

Otázka č. 19: Je něco co Vám na akcích chybí a čím byste je vylepšil?

Otázka zaměřená na to, co rodičům na akcích chybí a měli uvést, co by případně vylepšili, pokud jim něco chybí a jsou s něčím nespokojeni.

Tabulka 21: Chybějící element na akcích

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ano	4	3,96
Ne	97	96,04

Obrázek 15: Chybějící element na akcích

Komentář: 96, 04 % respondentů nemají potřebu na akcích pořádaných školou něco vylepšovat. 4 respondenti se vyjádřili k tomu, co jim na akcích chybí. Jeden respondent uvedl, že by přivítal více sportovních akcí. Další respondent by si přál více aktivit, kde není potřeba velká zručnost. Syn tohoto respondenta právě není moc zručný, a proto tyto akce nevyhledává. Poslední dva respondenti se vyjádřili k termínu konání akcí a přejí si, aby se tyto akce posunuly vždy na pozdější hodinu.

Otázka č. 20: Jaký je váš osobní názor na spolupráci školy s rodiči?

Poslední položkou v dotazníku pro rodiče byla volná otázka, kde se měli možnost vyjádřit ke spolupráci školy s rodiči. Měli prostor na své osobní názory, postoje a přání ohledně spolupráce. Mnoho respondentů tuto možnost nevyužili, ale naopak někteří se rozsáhle téhle otázce věnovali. 49 respondentů, procentuálně 54% nevyjádřilo svůj názor. Někteří respondenti byli opravdu struční a odpovídali jednoslovně. Ráda bych zde uvedla pro lepší přehlednost příklady. 15 respondentů uvedlo, že spolupráce školy s rodiči je na dobré úrovni. 8 respondentů ji považuje za dostačující. 5 respondentů ji uvedlo za ok. 7 respondentů shledává spolupráci pozitivní. 10 respondentů považuje spolupráci rodiny a školy za velmi dobrou a nemají k ní žádné výhrady. Většina respondentů je ale velmi spokojená a nic by na spolupráci školy s rodiči neměnila. Někteří respondenti byli ale nespokojeni s webovými stránkami. Žádají jejich aktualizaci a vložení více informací. Uvedli i příklady a uvítali by informace týkající se přijímacích zkoušek na střední školy a Scio testů. Padl i jeden návrh týkající se větší informovanosti rodičů. Podle respondenta by učitelé měli mít na rodiče emaily a 3x do měsíce by chtěli být informováni o svém dítěti. Nemohu posoudit nakolik je to reálné, ale přednesu tento návrh vedení školy. Jak již jsem se ale zmínila, většina respondentů byla spokojena a nic by neměnili.

6.2 Analýza dotazníku pro pedagogy

V této části výzkumu se podíváme na spolupráci rodiny a školy, jak ji vnímají pedagogové 5. tříd. Na Základní škole Zlín, Okružní 4685 jsou čtyři páté třídy, tudíž byl dotazník předán čtyřem pedagogům, kteří v něm měli vyjádřit své pocity názory a postoje k problematice spolupráce rodiny a školy. Vzhledem k nízkému počtu respondentů a také nízkému počtu otázek nebudu uvádět u každé otázky tabulky a grafy. Pouze v případě, když bude třeba názorně ukázat překvapivé výsledky.

6.2.1 Charakteristika respondentů

Dotazníky vyplňovaly čtyři pedagožky, které uvedly, že školu, kde vyučují, navštěvuje více jak 500 žáků. Přičemž pátý ročník z toho zahrnuje 91 žáků. Rodiče si školu pro své děti nejčastěji vybírají podle toho, zda se nachází v blízkosti jejich domova. Dále také podle toho, zda dítě již má na škole sourozence. Neméně důležitým kritériem je doporučení od svých blízkých a známých.

6.2.2 Otázky na spolupráci

Máte aktuální informace o rodičích dítěte?

Všechny čtyři pedagožky uvedly, že mají aktuální informace o rodičích dítěte. Je nesmírně důležité, aby rodiče tyto informace měli v případě nejasností, které by mohly nepřímo poškodit dítě.

Kterých z uvedených komunikací dáváte přednost při styku s rodiči?

Respondenti měli na výběr ze čtyř následujících možností: osobní kontakt, telefon, dopis, email. Všichni upřednostňovali osobní kontakt. Jedna pedagožka měla na stejné úrovni osobní kontakt a email. Na druhou pozici uvedly všechny telefon. Email již tak neupřednostňují a tak se umístil na třetí pozici. Jako poslední možnost komunikace uvedly dopis, který je zcela neosobní a proto není žádným překvapením, že nejvíce a nejraději komunikují osobně tváří v tvář. Tím předejdou mnoha nedorozuměním.

Je účast rodičů na třídních schůzkách vysoká?

Účast rodičů na třídních schůzkách je dle pedagožek vysoká. Shledávám to pozitivním, protože je třeba, aby spolu rodina a škola komunikovala. Na třídních schůzkách se probírají nejen známky dítěte, ale i činnosti školy a chování. Rodiče tak o tyto informace nepřicházejí.

Který z rodičů se více účastní třídních schůzek?

Opět se všichni respondenti shodli na odpovědi, která zní, matky. Některé matky jsou na mateřské, jiné mají přece jen kratší pracovní dobu než jejich manželé a partneři. Z tohoto důvodu se třídních schůzek více účastní matky než otcové.

Chodí rodiče na osobní konzultace i mimo třídní schůzky?

Až na jednu pedagožku uvedly všechny, že rodiče chodí na konzultace i mimo třídní schůzky. Opět pozitivní informace, kdy rodiče mají zájem získat informace i mimo třídní schůzky. V další otázce se zaměříme, na co se rodiče nejvíce zajímají.

Na co se rodiče nejvíce informují?

Pedagožky měly na výběr opět ze čtyř možností, ale využily pouze dvě. Rodiče se podle nich totiž nejvíce informují hlavně na hodnocení a kázeň. Hodnocení je samozřejmě,

jako největší zájem o hodnocení uvedli i rodiče. Zajímavější je výsledek s kázní. Rodiče uvedli kázeň až na třetím místě. Před kázní se zajímají o spokojenost dítěte.

Zajímají se rodiče i o činnosti školy?

Pedagožky uvedly, že se rodiče zajímají o tyto aktivity. Opět je to pozitivní zpráva, protože mají zájem o činnosti školy a nejsou jim lhostejné.

Pokud ano, je účast rodičů na těchto aktivitách vysoká?

Všichni respondenti uvedli, že účast rodičů na těchto akcích není vysoká. Tato informace souhlasí s výsledky dotazníků pro rodiče, kdy 39% respondentů uvedlo, že se většinou takových aktivit neúčastní. Dokonce 16 % se jich neúčastní nikdy. Myslím si, že je to škoda, ale v době kdy se většinou tyto akce konají je mnoho rodičů ještě v práci. Navrhnu možnost pozdějšího konání těchto akcí vedení školy a potom bude záležet na nich, zda je tato realizace možná.

Jaký je Váš osobní názor na spolupráci školy s rodiči?

Respondenti na tuto otázku, kdy mohly vyjádřit svůj osobní názor, odpovídali různě. Všechny ale spolupráci vnímají kladně. První respondent považuje spolupráci za kvalitní. Další z respondentů uvádí, že škola je vždy ochotná spolupracovat a oboustranná. Nejedná se pouze o jednostrannou komunikaci, která není ideální, ale obě strany mají zájem mezi sebou komunikovat a vždy si vyhovět v rámci správného vývoje dítěte. Třetí z pedagožek byla stručná a uvedla, že je spolupráce na dobré úrovni. Poslední z respondentů uvádí, že spolupráce je opravdu na vysoké úrovni. Rodiče mají podle ní dostatek prostoru pro své návrhy a připomínky. Mohou své názory a přání vyjádřit buď na třídních schůzkách anebo na konzultačních hodinách. Mimo to se mohou na své dítě kdykoliv informovat i mimo vyučování, protože škola je vždy ochotná vyjít rodičům vstříc.

6.3 Shrnutí výsledků výzkumu

Ve své bakalářské práci jsem zjišťovala, jakým způsobem spolu rodina a škola spolupracuje a zda tato spolupráce mezi těmito institucemi funguje. Výzkumu se více účastnily ženy, ovšem pouze o 10%. Odhady byly takové, že razantněji se do vyplňování dotazníku vrhnou ženy, ale muži dokázali, že jim spolupráce rodiny a školy není lhostejná. Hlavním výzkumným cílem bylo zjistit, jaká spolupráce mezi rodiči a školou funguje. Výsledky výzkumu prokázaly, že nejlepším způsobem spolupráce je osobní kontakt. Ať už na třídních schůzkách nebo při osobních konzultacích rodičů u pedagogů. Rodiče i učitelé se shodli v tom, že preferují osobní kontakt. Většina respondentů uvedla, že na třídní schůzky chodí čtyřikrát do roka. Rodiče se zajímají o své děti, mají zájem být v kontaktu s třídním pedagogem. Uvádí, že při osobních konzultacích mohou předejít různým nedorozuměním a případným konfliktům. Když měli rodiče vyjádřit svůj osobní názor, uváděli, že spolupráce je na kvalitní úrovni a vždy, když potřebovali vyřešit nějaký problém, obrátili se na třídní učitelky a problém byl vyřešen. Dílčí výzkumný cíl zněl, zda rodiče s vyšším vzděláním mají více zájem o spolupráci se školou. Tady nezáleží na vzdělání, ale na pohlaví. Rodiče, kteří mají základní vzdělání, chodí stejně často na třídní schůzky a zajímají se o spolupráci jako rodiče s vysokoškolským vzděláním. Hraje zde ale důležitou roli pohlaví. Muži navštěvují školu daleko méně než ženy. Uvádí, že z pracovních důvodů se bohužel nemohou účastnit třídních schůzek. Buď se s manželkou či partnerkou střídají nebo se o všechno co se týká školy a spolupráce stará manželka. Co se týká mimoškolních aktivit, rodiče o ně mají zájem, ale většinou se takových aktivit z různých důvodů neúčastní. Největším problémem rodičů je časová zaneprázdněnost. Většina rodičů se takových aktivit neúčastní, protože v době konání akce musí být mnoho rodičů ještě v práci. Ze stejného důvodu by proto více akcí neuvítali. Dalším důvodem je zaměření akcí. Některé děti nejsou natolik zručné a šikovné, proto by raději uvítaly více sportovních akcí. Získávání informací prostřednictvím internetových stránek školy se ukázalo jako pozitivní. Většina rodičů je s informacemi na stránkách spokojená a navštěvují tyto stránky pravidelně.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci se věnuji tématu spolupráce rodiny a školy. Bakalářská práce se skládá ze dvou částí- teoretické a praktické.

V teoretické části se zabývám osobností dítěte a to hlavně stádiu školního věku. Dále se zaměřuji na školu a rodinu s důrazem na jejich funkce. Důležitou součástí je kapitola spolupráce rodiny a školy, kde se zaměřují na historii této oblasti a modely vztahů mezi rodinami a školou. Zmínila jsem se také o komunikaci jako základ dobré spolupráce.

Praktická část se zaměřuje na funkčnost spolupráce. Průzkum se uskutečnil v dubnu roku 2012 na Základní škole Zlín, Okružní 4685. Pro výzkum byly vybrány dvě skupiny respondentů- rodiče žáků pátých tříd na této škole a pedagogové vyučující právě v těchto třídách. Pro účely výzkumu byla zvolena dotazníková metoda. Byly vytvořeny dva dotazníky, které obsahovaly podobné otázky, abych mohla výsledky porovnat. Zajímaly mě oblasti rodičovského zapojení do spolupráce, účast rodičů na třídních schůzkách a akcích školy, návštěvnost internetových stránek školy.

Výsledky výzkumu přináší odpověď na otázku: "Jakým způsobem spolu rodina a škola spolupracuje?" Rodiče i učitelé preferují osobní kontakt- třídní schůzky, osobní konzultace, pohovory. Nejvíce je tedy na škole osvědčen tento způsob. Když je rodičům něco nejasné, potřebují si s pedagogem promluvit, domluví si klidně osobní návštěvu i mimo třídní schůzky a s pedagogem svůj problém vyřeší. Co se týká aktivit rodičů s dětmi, neúčastní se jich z časové zaneprázdněnosti. Rodiče navštěvují internetové stránky a jsou velmi spokojeni s uveřejněnými informacemi na stránkách.

K tomu aby škola i rodina spolu dobře spolupracovala, potřebují mít obě instituce o sobě navzájem informace, musí se tolerovat a hlavně být ochotné tento vztah vytvořit a starat se o něj. Škola musí být vstřícná podávat informace a naopak rodina by neměla zatajovat informace, ale být otevřená a upřímná. Když tohle strany budou splňovat, spolupráce bude na výborné úrovni a zajistí dítěti oporu, jistotu a zdravý vývoj.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALLEN, K. Eileen a Lyn R. MAROTZ. *Přehled vývoje dítěte: od prenatálního období do 8 let*. druhé. Praha 8: Portál, s. r. o, 2005. ISBN 80-7367-055-0.

CELÁ, Jarmila. *Kapitoly z teorie výchovy*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2006. ISBN 80-7318-540-0.

FEŘTEK, Tomáš. *Rodiče vítáni: Praktický návod, jak usmířit rodiče s učitelem našich dětí*. Praha 7: Yinachi s.r.o., 2011. ISBN 978-80-904735-2-2.

GRECMANOVÁ, Helena. *Obecná pedagogika I*. Olomouc: Hanex, 2002. ISBN 80-85783-20-7.

HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí: Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha 7: Grada Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.

KASÍKOVÁ, Hana a Jana STRAKOVÁ. *Diverzita a diferenciacie v základním vzdělávání*. první. Praha: Karolinum, 2011, s. 202. ISBN 978-80-246-1911-8.

MATĚJČEK, Zdeněk a Marie POKORNÁ. *Radosti a strasti: Předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-21-8.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál s.r.o., 1997. ISBN 80-7178-170-3.

PUNCH, Keith F. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

RABUŠICOVÁ, Milada et al. *Škola a (versus) rodina*. první. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 8021035986.

STŘELEČEK, Stanislav. *Studie z teorie a metodiky výchovy*. druhé. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3687-7.

VORLÍČEK, Chrudoš. *Úvod do pedagogiky*. Jinočany: H&H, 2000. ISBN 80-86022-79-X.

O úmluvě práv dítěte. *Dokumenty OSN* [online]. 1989 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Co znamená rodina?. In: *Eva Labusová* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: http://www.evalabusova.cz/ankety/co_znamená_rodina.php

Systém náhradní rodinné výchovy [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: <http://legislativni-divadlo.webnode.cz/podporme-zmenu-/dokumenty/system/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

OSN Organizace spojených národů

UNESCO Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

ZŠ Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Pohlaví.....	32
Obrázek 2: Věk respondentů.....	33
Obrázek 3: Nejvyšší dosažené vzdělání.....	35
Obrázek 4: Počet dětí v domácnosti	36
Obrázek 5: Počet dětí navštěvující Základní školu Zlín, Okružní 4685	37
Obrázek 6: Účast rodičů na třídních schůzkách.....	38
Obrázek 7: Četnost návštěv rodičů na třídních schůzkách	40
Obrázek 8: Zájem o činnosti školy	42
Obrázek 9: Zájem o informovanost rodičů na dítě i mimo třídní schůzky	44
Obrázek 10: Metody kontaktu rodičů s pedagogy	45
Obrázek 11: Návštěvnost internetových stránek.....	46
Obrázek 12: Spokojenost s internetovými stránkami	47
Obrázek 13: Účast rodičů na aktivitách školy pro rodiče s dětmi	48
Obrázek 14: Zájem o akce školy.....	49
Obrázek 15: Chybějící element na akcích.....	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pohlaví	32
Tabulka 2: Věk respondentů	33
Tabulka 3: Nejvyšší dosažené vzdělání	34
Tabulka 4: Nejvyšší dosažené vzdělání a třídní schůzky.....	34
Tabulka 5: Počet dětí v domácnosti	36
Tabulka 6: Počet dětí navštěvující Základní školu Zlín, Okružní 4685	37
Tabulka 7: Účast rodičů na třídních schůzkách	37
Tabulka 8: Účast rodičů na třídních schůzkách podle pohlaví	38
Tabulka 9: Důvod konání třídních schůzek	39
Tabulka 10: Četnost návštěv rodičů na třídních schůzkách.....	39
Tabulka 11: Informace sdělené na třídních schůzkách	41
Tabulka 12: Zájem o činnosti školy.....	41
Tabulka 13: Důvod neúčasti na třídních schůzkách	43
Tabulka 14: Zájem o informovanost rodičů na dítě i mimo třídní schůzky.....	43
Tabulka 15: Metody kontaktu rodičů s pedagogy.....	44
Tabulka 16: Návštěvnost internetových stránek	45
Tabulka 17: Spokojenost s internetovými stránkami.....	46
Tabulka 18: Účast rodičů na aktivitách školy pro rodiče s dětmi	47
Tabulka 19: Důvod účasti aktivit.....	48
Tabulka 20: Zájem o akce školy	49
Tabulka 21: Chybějící element na akcích	50

SEZNAM PŘÍLOH

- PI Dotazník pro rodiče
- PII Dotazník pro pedagogy
- PII Souhlas k provedení výzkumu

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO RODIČE

Dobrý den,

jsem studentkou oboru sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění dotazníku, který slouží jako podklad pro mou bakalářskou práci s názvem „*Analýza spolupráce rodiny a Základní školy Zlín, Okružní 4685*“.

Dotazník je samozřejmě zcela **anonymní**. Prosím Vás o vyplnění všech otázek. Váš zodpovědný přístup může přispět ke zlepšení spolupráce mezi Vámi a školou.

Předem děkuji za Váš čas, ochotu a spolupráci.

Eva Králíková

Pokyny k vyplnění dotazníku:

1. Pozorně si přečtete zadání otázek a odpovědí.
2. Dbejte na vyplnění dotazníku přesně podle zadaných pokynů u každé otázky.
3. Vybranou odpověď zakroužkujte.
4. Žádnou otázku prosím nevynechejte.

Dotazník

1. Pohlaví

a) Žena

b) Muž

2. Věk

a) Méně než 26 let

c) 36 – 45 let

b) 26-35 let

d) Více než 45 let

3. Nejvyšší dosažené vzdělání

a) Základní

d) Vyšší odborné

b) Středoškolské bez maturity

e) Vysokoškolské

c) Středoškolské s maturitou

4. Počet dětí ve Vaší domácnosti

- a) 1
- b) 2
- c) 3 a více

5. Počet dětí z Vaší domácnosti, které navštěvují Základní školu Zlín, Okružní 4685

- a) 1
- b) 2
- c) 3 a více

6. Chodíte na třídní schůzky?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste na otázku 6 odpověděla ne, otázky 7,8, 9 a 10 přeskočte a pokračujte otázkou 11.

7. Proč chodíte na třídní schůzky?

- a) Chci získat informace o dítěti
- b) Chci získat informace o škole
- c) Jiný důvod, jaký: _____

8. Kolikrát ročně chodíte na třídní schůzky?

- a) Jedenkrát
- b) Dvakrát
- c) Třikrát
- d) Čtyřikrát

9. Které informace sdělené na třídních schůzkách Vás nejvíce zajímají? (oznámkujte jako ve škole 1 – nejvíce, 5 – nejméně)

- a) Kázeň _____
- b) Hodnocení _____
- c) Spokojenost dítěte _____
- d) Docházka _____
- e) Informace o škole _____

10. Zajímáte se na třídních schůzkách i o činnosti školy? (mimoškolní aktivity, zájmové kroužky, kulturní akce, atd.)

- a) Vždy ano
- b) Většinou ano
- c) Někdy ano, někdy ne
- d) Většinou ne
- e) Nikdy ne

11. Proč nechodíte na třídní schůzky?

- a) Časová zaneprázdněnost
- b) Chodí jenom manžel/ka (partner/ka)
- c) S manželem/kou (partnerem/kou) se střídáme
- d) Stačí mi informace ze žákovské knížky
- e) Jiný důvod, jaký: _____

12. Informujete se na dítě i mimo třídní schůzky?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud jste na otázku 12 odpověděla ne, otázku 13 přeskočte a pokračujte otázkou 14.

13. Jakou metodu kontaktu využíváte k získání informací o Vašem dítěti?

- a) Telefonicky
- b) Emailem
- c) Osobně
- d) Jiná, jaká: _____

14. Navštěvujete také internetové stránky školy?

- a) Ano
- b) Ne

15. Jste spokojeni s informacemi, které škola poskytuje prostřednictvím svých webových stránek?

- a) Ano
- b) Ne

16. Účastníte se aktivit školy, které škola pořádá pro rodiče s dětmi? (Akce Zdravá škola, Velikonoční a Vánoční tvoření)

- a) Vždy ano
- b) Většinou ano
- c) Někdy ano, někdy ne
- d) Většinou ne
- e) Nikdy ne

17. Proč se aktivit účastníte?

- a) Setkání s rodiči
- b) Setkání s učiteli
- c) Zábava
- d) Jiný důvod, jaký: _____

18. Přivítali byste více podobných akcí?

- a) Ano
- b) Ne

19. Je něco co Vám na akcích chybí a čím byste je vylepšili?

a) Ano, prosím uveďte co:

b) Ne

20. Jaký je Váš osobní názor na spolupráci školy s rodiči?

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK PRO PEDAGOGY

Dobrý den,

jsem studentkou oboru sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění dotazníku, který slouží jako podklad pro mou bakalářskou práci s názvem „*Analýza spolupráce rodiny a Základní školy Zlín, Okružní 4685*“.

Dotazník je samozřejmě zcela **anonymní**. Prosím Vás o vyplnění všech otázek.

Předem děkuji za Váš čas, ochotu a spolupráci.

Eva Králíková

Pokyny k vyplnění dotazníku:

1. Pozorně si přečtete zadání otázek a odpovědí.
2. Dbejte na vyplnění dotazníku přesně podle zadaných pokynů u každé otázky.
3. Vybranou odpověď zakroužkujte.
4. Žádnou otázku prosím nevynechejte.

Dotazník

1. Pohlaví

a) Žena

b) Muž

2. Kolik dětí navštěvuje Vaši školu?

a) Méně než 300

c) 400-500

b) 300-400

d) Více než 500

3. Kolik dětí navštěvuje pátou třídu, kterou vyučujete?

Prosím uveďte počet: _____

4. Podle jakých kritérií si rodiče vybírají školu pro své dítě?

- a) Mají na škole již sourozence
- b) Podle blízkosti školy domova
- c) Doporučení blízkých, známých lidí
- d) Jiný důvod, uveďte jak: _____

5. Máte aktuální informace o rodičích dítěte?

- a) Ano
- b) Ne

6. Kterých z uvedených komunikací dáváte přednost při styku s rodiči?

Seřad'te prosím podle toho, kterou komunikaci nejvíce upřednostňujete. (1 - nejvíce, 4 - nejméně)

Osobní kontakt _____

Telefon _____

Dopis _____

Email _____

7. Je účast rodičů na třídních schůzkách vysoká?

- a) Ano
- b) Ne

8. Který z rodičů se více účastní třídních schůzek?

- a) Matka
- b) Otec

9. Chodí rodiče na osobní konzultace i mimo třídní schůzky?

- a) Ano
- b) Ne

10. Na co se rodiče nejvíce informují?

a) Kázeň	d) Docházka
b) Hodnocení	e) Informace o škole
c) Spokojenost dítěte	

11. Zajímají se rodiče i o činnosti školy?(mimoškolní aktivity, kulturní akce, Den zdraví)

a) Ano	b) Ne

12. Pokud ano, je účast rodičů na těchto aktivitách vysoká?

a) Ano	b) Ne

13. Jaký je Váš osobní názor na spolupráci školy s rodiči?

Děkuji za Vaši spolupráci.